

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

**PROF. DR. AHMET ÜNAL'IN HAYATI, KİŞİLİĞİ
VE
ESERLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Yrd. Doç. Dr. Güngör KARAUĞUZ

HAZIRLAYAN

Gülçin ILKI

KONYA 2007

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
KISALTMALAR.....	II
ÖZET	III
ABSTRACT.....	IV
ÖNSÖZ	V
GİRİŞ	1
I. BÖLÜM - HAYATI.....	2
AHMET ÜNAL'IN HAYATI.....	2
II. BÖLÜM – ESERLERİ	5
A – TEZLERİ	5
B – KİTAPLARI.....	6
C – MAKALELERİ.....	8
III. BÖLÜM – FİKİRLERİ VE ŞAHSİYETİ	10
BİR TARİHÇİ VE SOSYAL BİLİMCİ OLARAK AHMET ÜNAL	10
PROF. DR. AHMET ÜNAL'IN İLMİ FAALİYETLERİ VE YAPTIĞI GÖREVLER	40
SONUÇ.....	42
AHMET ÜNAL'IN ESERLERİ	43
A- KİTAPLARI.....	43
B- MAKALELERİ	44
GENEL BİBLİYOGRAFYA	53
EKLER.....	55

KISALTMALAR

A.g.e.:	Adı geçen eser
A.g.m.	: Adı geçen makale
AÜ	: Ankara Üniversitesi
DTCF	: Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi
DTCFD	: Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi
Nr	: Numara
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
TTK	: Türk Tarih Kurumu
vb.	: Ve benzeri
Yay.	: Yayınları, yayınlayan

ÖZET

Prof. Dr. Ahmet Ünal, eşine nadir rastlanan tarihçilerden biridir. Araştırmalarında da daima gizli kalmış ortaya çıkmamış, alışlagelmiş, bilindik konuların dışındakilerini incelemiştir. Tarihine, geçmişine, milletine oldukça bağlı olan Ünal, bunu tarihe ve sosyal bilimlere kazandırdığı eserlerle göstermiştir. Ayrıca ülkemizde ve dünyada yanlış olan bütün sosyal konulara sessiz kalmamış, her şeyi apaçık ortaya koymayı tercih etmiştir.

Biz de bu çalışmamızla A. Ünal'ın eserleri ve sosyal bilimlere katkılarını ayrıntılı bir şekilde vermeye çalıştık.

ABSTRACT

Prof. Dr. Ahmet Ünal is one of the historians whose alike is met rarely. In his studies, he always examined topics that are confidential, disappeared and out of usual, known subjects. Ünal who was rather adhered to his history, past, nation represented that with his works which brought in history and social sciences. Also, he did not keep silence regarding all social issue wrong in our country and in the world and preferred to display everything clearly.

With this study, we attempted to give Ahmet Ünal's works and his contributions to Social Sciences in detail.

ÖNSÖZ

Tarihin ilim olduğu, çoğunlukla kabul edilir. Fakat tarih ilminin fizik ve kimya gibi kanunları yoktur. Çünkü insan olayları daima değişir.

Tarihin konusu olaylardır, ancak, geçmişte cereyan eden ve insanlıkla ilgili olan olanlardır. Bunlar, insanın biyolojik ve fizyolojik hareketleri dışında, ortak olan faaliyetleridir. Ancak meydana getirilen ortak faaliyetler onları inceleyen, yorumlayan ve geniş kitlelere sunan ilim adamları sayesinde önem kazanır.

Bu insanlar sayesinde tarih aydınlanmakta medeniyetler yeni nesillere tanıtılarak milletlerin geçmişiyle bağ kurmaları sağlanmaktadır. Bunun için tarihçiler çok önemli bir görev üstlenmektedirler.

M. Kemal Atatürk'ün “Tarih yazmak, tarih yapmak kadar mühimdir. Yazan yapana sadık kalmazsa, değişmeyen hakikat gelecek nesiller için şaşırtıcı bir mahiyet alır.” Sözü de tarihçilerin görevlerinin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

Ömrünü büyük bir titizlikle tarihe, Sosyal Bilimlere ve araştırmalara adanarak, Türk ve Dünya tarihine birbirinden değerli ve önemli eserler veren tarihçi ve filologlardan biri de Prof. Dr. Ahmet Ünal'dır.

A. Ünal, yüzlerce araştırma yapmış, yurtiçi ve yurtdışında konferanslar vermiş, öğrenciler yetiştirmiş, ilim sahasına paha biçilmez eserler vermiştir. Eserleri geçmişe ışık tutup, geleceğin aynası görevini üstlenmiştir.

Biz bu çalışmamızla dünyaca ünlü bilim adamımız olan Ahmet Ünal'ı ve eserlerini bütün herkese tanıtmak amacıyla kaleme almış bulunuyoruz. Araştırmamız üç bölümden oluşmaktadır. I. Bölümde A. Ünal'ın ailesini, eğitim hayatını II. Bölümde kitapları, makaleleri ve diğer eserlerini, III. Bölüm de bir tarihçi, sosyal bilimci olarak A. Ünal'ın fikirlerini, şahsiyetini, ilmi faaliyetleri ve aldığı görevleri, inceledik. Çalışmamıza sonuç, bibliyografya, ekler bölümünü de dahil ettik.

A. Ünal hakkında yaptığımız araştırma yeterli olmasa bile önemli bir araştırma olduğuna eminiz. Bu araştırmanın yararlı olması temennimizdir. Bu çalışmayı hazırlarken Türkiye'ye geldiğinde benimle görüşmeyi kabul eden, tanışma fırsatı bulduğum ayrıca birçok kaynak temin eden çok değerli bilim adamımız sayın Prof. Dr.

Ahmet ÜNAL'a ayrıca bu çalışmamda bana yardım eden ve yol gösteren değerli danışmanım sayın Yrd. Doç. Dr. Güngör KARAUĞUZ'a ve emeği geçen bütün herkese sonsuz saygı ve teşekkürü bir borç bilirim.

GÜLÇİN ILKI

KONYA 2007

GİRİŞ

Biyografi; “Bir kişinin çalışmalarını, aksiyonlarını anlatarak hayatını hikaye eden yazı” olarak tanımlanmakta ve tarih ilminin şubelerinden birisi olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle biyografi tarihin; milletler, müesseseler ve hadiselerle değil; fertlerle uğraşan kısımdır. (Akıran 1998, 1) Biyografi kelimesi Yunanca olmasına rağmen Klasik Yunan döneminde bu kelimeye rastlanmamaktadır. (Arıkan 1998, 1)

Biyografiyi “tarihe mal olmuş şahsiyetlerin hayatlarının hikayesi” olarak tanımlayan m. Kütükoğlu biyografi yazımlarının ne kadar önemli olduğunu belirtmiştir. (Kütükoğlu 2001, 23)

“Tarih, geçmişin aynasıdır. Ve sürekli bakmak gerekir” diyen Prof. Dr. Ahmet Ünal, “Sanat için tarih için ne gerekiyorsa yapılmalıdır demektedir.” (Ünal 2003, 159-198)

“Tarihe kuşkucu ve şüpheli yaklaşmak bizi ilk elden kaynakları araştırmaya sevk eder ve bu da bilgilerin doğruluğuna ulaşmamızı sağlar” diyen Ünal tarihi pragmatik bir bilim dalı olarak algılamaktadır.

Ben bu tezimde Sayın Ünal’ı her yönüyle araştırmakla tarihe, sosyal bilimlere katkılarını göstermek istedim.

Ulu Önder Atatürk’ün “Türk çocuğu ecdadını tanıdıkça daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır.” Sözü tezimizi hazırlamada dayanak noktamızı oluşturmuştur. Böylelikle dünyaca ünlü bir ilim adamımızı göstermenin sosyal Bilimlere katkısı oldukça büyük olacaktır.

Ünal, eşine nadir rastlanan tarihçilerden biridir. Araştırmalarında da daima gizli kalmış ortaya çıkmamış, alışlagelmiş bilindik konuların dışındakilerini incelemiştir. Tarihine, geçmişine, milletine oldukça bağlı olan Ünal, bunu tarihe ve Sosyal Bilimlere kazandırdığı eserlerle göstermiştir. Ayrıca ülkemizde ve dünyada yanlış olan bütün sosyal konulara sessiz kalmamış, her şeyi açık ortaya koymayı tercih etmiştir.

I. BÖLÜM - HAYATI

AHMET ÜNAL'IN HAYATI

Ahmet ÜNAL 1943 yılında Uşak'ta doğmuş ve çiftçi bir ailenin oğlu olup 6 kardeştir. Ünal 1950 yılında Uşak'ta ilkokul eğitimine başlamış ve başarıyla 1955 yılında ilkokul eğitimini tamamlamıştır. Bu arada tarihe olan ilgisi başlamıştır. Bu ilgisini kendisi şu şekilde anlatmaktadır:

“Ben küçükken kendi bahçemizi sular ve bahçe işleriyle uğraşırken buradan seramik parçaları bulurdum ve bu benim çok ilgimi çekerdi, merak ederdim. Bunun üzerine kendim küçük çapta araştırmalara başladım. Afyon müze müdürü ile görüştüm. Bu buluntuların eski bir Bizans yerleşmesine ait olduğunu öğrendim. Tabi bunları merakla biriktiriyordum. İşte benim tarihe olan ilgim böylece başladı.” diyen ÜNAL tarih kitaplarındaki ilkçağ kalıntılarının dikkatini çok çektiğini anlatmıştır. (Ünal ile röportaj, 2006)

1956 yılında Balıkesir'de İlköğretmen Okulu'na başlayan ÜNAL, 1961'de buradan mezun olup sonra Ankara Atatürk Lisesine devam etti. Bu arada Balıkesir'de öğretmen okulunda okurken Herodot tarihini büyük bir merakla da okuyordu.

1962 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesine giren ÜNAL, burada tarih bölümünü tercih eder. Bu yıllarıyla ilgili ÜNAL şunları anlatır:

“D.T.C.F.'ye girdiğim zaman tarih ilmine Genel Türk Tarihi ile başladım. Aslında Arkeoloji ve Prehistorya bölümünü seçebilirdim ancak öğretmen okulu mezunu olunca Genel Türk Tarihi ile başlamak zorundaydım, daha sonra Eski Çağ tarihine devam ettim. Eski Çağ tarihi o zaman D.T.C.F.'de ikiye ayrılıyordu. Ben de Eski Doğu Tarihini tercih ederek tarih eğitimime devam ettim.” diyen ÜNAL tarih macerasının bu şekilde başladığını ifade eder.

ÜNAL, D.T.C.F.'inde iken Genel Tarih, Osmanlı ve Eskiçağ Tarihi, Hititoloji Önasya Arkeolojisi, pedagoji, Osmanlıca ve İngilizce tahsilini de ihmal etmeyerek kendisini daha bu yıllarda en iyi şekilde yetiştirmeye çalıştığı görülmektedir.

1964 – 1966 yılları arasında Dr. H.Z. Koşay ile birlikte Alaca Höyük, 1965'te Yozgat Kuşçara ve 1966'da Çengeltepe kazılarına katılmıştır.

1966 – 1967 DTCF Eskiçağ tarihi Kürsüsünde asistan olmuştur. 1967 – 1972 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığının bursuyla Federal Almanya’da ikinci tahsil ve doktora öğrenimi yapan ÜNAL, 1972’de III. Hattuşili ile ilgili doktorasını Almanya’da sunmuştur. Bu arada 1967 – 68 yılları arasında Goethe Enstitüsünde Almanca öğrenimini görmüştür. Aynı yıl da Münih Üniversitesi’nde Hititoloji Eskiçağ Tarihi, Asurca – Akadca, Genel Dilbilim ve Eski Yunanca tahsiline devam etmiş ve Münih Üniv. de yukarıda değindiğimiz konuda doktora yapmıştır.

1972 – 1974 yıllarında Alexander von Humboldt Vakfı bursuyla Münih Üniversitesinde kendi alanıyla ilgili bilimsel araştırmalar yaptı. 1974 – 79’da Ankara Üniv. D.T.C.F. Hititoloji Kürsüsüne asistan oldu. 1975’te jandarma olarak kısa dönem askerlik yapan ÜNAL, 1979 da DTCF’de doçent oldu.

1976 – 1981 yıllarında Konya Selçuk Üniv.’de Eski Yakındoğu, Eski Yunan ve Roma dersleri verdikten sonra 1982’de Münih Üniv.’de misafir doçent olarak Hititçe ve Eski Anadolu Tarihi ve Kültürleri derslerini okuttu. Aynı zamanda A. Kammenhuber tarafından çıkarılan Hitit Dili Sözlüğü projesinde çalışmıştır.

Amerika’da Chicago Üniv.de misafir profesörlük ve “Chicago Hittite Dictionary Project”te sözlük yazarlığı yaptı. 1988’de “kayıp hayat” şartıyla Münih Üniv. Asuryoloji ve Hititoloji Bölümüne Eski Anadolu Dilleri Bölümü Başkanlığı ve Profesörlüğüne atandı ve hala burada çalışmaktadır.

1990’dan, beri misafir prof. olarak Bern Üniv.’de Eski Anadolu Tarihi, Kültürleri ve Hititçe dersleri, 1992’den beri Münih Üniv.’ce yürütülen Sirkeli (Adana) kazıları ikinci başkanlığı ve kazı filologu 1996 misafir Prof. olarak Antalya Akdeniz Üniv.’de Eskiçağ tarihi dersleri verdi. Çukurova Üniv.de de yüksek lisans dersleri vermekte Ahmet ÜNAL Eski Anadolu dilleri, Hititçe tarih, kültür, din, büyü, falcılık, tıp, arkeoloji, sanat ve siyasi tarihiyle ilgili bir çok kitabı ve makalesi vardır.

A. Ünal evli ve üç çocuk babasıdır. İlk eşinden iki oğlu, şimdiki eşi Nurhayat Hanımdan da bir kızı vardır. Nurhayat Hanım, D.T.C.F. Prehistorya ve Önasya Arkeolojisi bölümünü bitirmiş ve müzeci olarak, Türkiye’nin çeşitli Arkeoloji müzelerinde görev yapmış olup yeni emekli olmuştur. Anne ve babasını 5 yıl önce

kaybeden A. ÜNAL Almanya'da ve Türkiye'de halen bilimsel çalışmalarına devam etmektedir.

II. BÖLÜM – ESERLERİ

A – TEZLERİ

Lisans Tezi: A.Ünal, 1965 yılında A.Ü. D.T.C.F. Tarih Bölümü'nü bitirme tezi olarak; **Eski Anadolu'da Kuşşara Krallığı** adlı konuyu hazırlamıştır.

Doktora Tezi: Ünlü tarihçimizin doktora tezi 1967 – 74 yıllarında Almanya'da ikinci tahsilini yaparken **Hattuşili III, I-II**, Almanya'da basılmıştır.

Doçentlik Tezi: 1979 yılında kitap olarak verdiği tezi “**Hitit Sarayında Entrikalarla İlgili Bir Fal Metni**” adında eseridir. 1983 yılında A.Ü. D.T.C.F. Yayınları tarafından kitap olarak basılmıştır.

B – KİTAPLARI

Ahmet Ünal'ın kitapları, kaynak yayınları ve çevirileri olmak üzere Türk ve Dünya tarihine kazandırdığı pek çok eseri bulunmaktadır.

Hititler Devrinde Anadolu: Başlangıçta bir cilt olarak yayınlanması düşünülen kitap yayınevinin teklifi üzerine içerik açısından yeni bir sınıflandırmaya tabi tutulmuş ve 3 cilt olması kararlaştırılmıştır.. (Ünal 2002, VII)

Birinci cilt “Hititler Kimdi, Tarihleri ve Yerli Anadolu Kavimleriyle İlişkileri” ikinci cilt “Hititlerde Tarih Bilinci, Din, Batıl İnançlar, Edebiyat, Folklor ve Mutfak”, üçüncü kitap ise “Hitit Kentleri, Kot Yaşamının Doğurduğu Hijyenik Sorunlar, Tıp, Diploması, Devlet İdaresi, Ekonomi, Türkiye’de Eskiçağ Araştırmaları, Sorunlar ve Görüşler” şeklindedir. (Ünal 2002, 1)

Hititler ve Anadolu adlı kitap, eski Anadolu uygarlıklarının en can alıcı noktalarını kapsayacak şekilde İngilizcesiyle birlikte “Hititler – Etiler ve Anadolu Uygarlıkları – The Hittites and Anatolian Civilizations” başlığı altında basılmıştır. (Ünal 2002, 1)

Kitaba alınan bütün konuların ana kaynağını birinci planda yazılı belgeler, sonra da arkeolojik buluntular oluşturmuştur. Kitapta klasik konulardan ziyade, o uygarlığın kendine özgü bazı gizli kalmış ve şimdiye dek hiçbir kitaba girmemiş en can alıcı konularına ağırlık verilmiştir. Az bilinen konular uzunca, bilinenler de kısa ve öz olarak anlatılmıştır.

Kitap hazırlanırken yukarıda da bahsedildiği üzere çivi ve resim yazılı metinler ve arkeolojik buluntular ana kaynak olarak hep ön planda tutulmuş, diğer yandan şimdiye kadar “otorite” olarak kabul edilen kişilerin öne sürdükleri savlar büyük bir titizlik ve objektiflikle süzgeçten geçirilmiştir. (Ünal 2002, 2)

Bu kitap üç cilt halindedir. Birinci cilt 2002 yılında, ikinci cilt 2003 yılında, üçüncü cilt 2005 yılında Arkeoloji ve Sanat Yayınları tarafından yayınlanmıştır.

Kısaca söylemek gerekirse, bu kitap birinci elden kaynaklara dayanan, Hitit tarih ve kültürünü yerli Anadolu kültürleri muhtevası içine yerleştirerek inceleyen, olay ve olguları açık ve akıcı bir dille anlatan öğrenci, arkeolog, tarihçi, öğretmen ve her

kültür eğitim seviyesinde herkesin kolayca okuyabileceği bir ders veya başvuru kaynağıdır.

III. Hattuşili: 1974 yılında İngilizce olarak basılmış olup A. Ünal'ın doktora konusu'dur. (Ünal 1974, 1)

“Hitit Sarayındaki Entrikalar Hakkında Bir Fal Metni”. Bu eserin Almanca bir nüshası da basılmış olup 1979'da a. Ü. D.T.C.F.'de Doçentlik Tezi olarak kabul edilmiştir. (Ünal 1983, VI)

Hititlerin başkenti Boğazköy – Hattuşa'da yürütülen kazılarda bulunan Hititçe tabletler arasında, tarihi, dini, idari ve hukuki metinler yanında, çok sayıda fal metinleri de bulunmuş olması ve konunun gerekli ilgiyi görmemesi üzerine Ünal bu eseri kaleme almıştır.

Ancak bu, sorunun yalnız dış görünüşü olduğu fal metinlerini, bir bütün olarak ele alınca bunların Hitit tarihi, coğrafyası, filolojisi gelenekleri, dini v.s. hakkında paha biçilmez bilgilerle dolu olduğunu gören Ünal araştırmaların hız vermiş ve ortaya bu eser çıkmıştır. (Ünal 1983, 2)

Hittite and Hurrian Cuneiform Tablets from Ortaköy (Çorum); 1998 yılında İngilizce olarak basılmıştır. (Ünal 1998, 2)

Hititler, Etiler ve Anadolu Uygarlıkları: 1999 yılında hem İngilizce hem Türkçe olarak yazılmış Hititler, Etiler ve diğer Anadolu Uygarlıkları hakkında bilgi edinilebilecek eşsiz bir kaynaktır. (Ünal 1999)

The Hittite Ritual of Hantitassu from the City of Hurma Against Troubleseme Years; 1996 yılında Türk Tarih Kurumu Yayınlarını tarafından çıkarılan eser İngilizce yazılmış Hititler hakkında ve “Eğer bir insan; Kadın ya da erkeğin yılları bozulursa (işleri kötü giderse)” başlıklı ritüel ve büyü ile ilgili bir metnin çeviri ve kritiği noktasında bir kaynaktır. (Ünal 1996)

Hitit Başkenti Hattuşa'da Çukurovalı Bir Kraliçe: Prof. Dr. A. Ünal'ın bir diğer kitabı'da 2006 yılında Aratos Yayınlarından çıkmış, Çukurovalı bir Hitit kraliçesinden bahsetmektedir. (Ünal 2006)

C – MAKALELERİ

A. Ünal 1967’de H.Z. Koşay ve A. Çizgen ile birlikte “1964 Alacahöyük Kazısı Raporu” (Koşay, Çizgen, 1967, 14.161-215)

“1966 Çengeltepe (Yozgat) Sondajı Önraporu, (Ünal 1968, 15.119-142)

“Ölümünün 4. Yıldönümü Dolayısıyla Prof. Dr. Halil Demircioğlu adlı makalesi (Ünal 1976, 157.117-125)

“Hitit kenti Ankuwa’nın Tarihçesi ve Lokalizasyonu Hakkında (Ünal 1980, 175.475-495)

“Hitit Kenti Ankuwa’nın Tarihçesi ve Lokalizasyonu Hakkında (Ünal 1981, 180.433-455)

Orta ve K. Anadolu’nun M.Ö. 2. Binyıl İskan tarihiyle İlgili Sorunlar (Ünal 1989, 22.17-33)

Hititler devri Anadolu’sunda Temizlikle ilgili Yapılar (Ünal 1992, 186-207)

Boğazköy – Hattuşa’da Bulunan Hitit kılıcı ve Üzerindeki Akadca Adak Yazısı (Ünal 1992, 4.46-49)

Boğazköy Kılıcının Üzerindeki Akadca Adak yazıtı Hakkında Yeni Gözlemler (Ünal 1993, 727-730)

Boğazköy Metinlerinin Işığında Hititler Devri Anadolu’sunda Filoloji ve arkeolojik Veriler arasındaki ilişkilerden Örnekler (Ünal 1993, 11-31)

Yakılıp Yıkılan Eski Anadolu Kalıntılarının Akıbeti (Ünal 1995, 367-372)

Çorum III. Uluslar arası Hititoloji Kongresinin Genel değerlendirilmesi (Ünal 1996)

Hitit Metinlerinde Eski Asur Ticaret Kolonileri Çağıyla ilgili kayıt ve Anımsamalar (Ünal 1997, 341-357)

Hurriler. Huri Tarihi, Kültürü ve Arkeolojiyle ilgili Yeni Buluntular ve Gelişmeler (Ünal 1997, 11-35)

Ebediyete İntikal Edecek Şekilde İnşa Edeceksin (Ünal 1998, 39-46)

Türkiye’de Eski Anadolu Araştırmalarının Bugünkü Durumu ve Sorunlardan Bazıları (Ünal 1999, 13-20)

Adana’da Kizzuwatna Krallığı Taş Devrinden Hitit Devleti’nin Yıkılışına Kadar Adana ve Çukurova Tarihi (Ünal 2000, 43-69)

Çukurova’nın Antik Devirlerde Taşdığı İsimler ile Fiziki ve Tarihi Coğrafyası (Ünal 2000, 18-41)

Batı Cephesinde Ne Var Ne Yok; Miken – Anadolu ve Ahhiyawa – Aka İlişkilerinde Son Durum (Ünal 2001, 244-256)

Hitit Devlet İdare Sistemi, Kral, Kraliçe Prenslar, memurlar, Kanunlar ve Fermanlar (Ünal 2002, 109-110)

Eski Anadolu Uygarlıkları, Arkeoloji ve Tarih Üzerine I. Şarkiyatçılık ve Yöntemleri (Ünal 2002, 12.6-13)

Neolitik Çağdan Geç Tunç Çağının Sonuna Kadar Anadolu e Kafkasya İlişkileri: Kuban – Maykop Kültürleri ile Eski Anadolu kültürlerinin İlişkileri (Ünal 2002, 3-33)

Hititlerde ve Çağdaş Anadolu Kavimlerinde Büyüculük (Ünal 2003, 18-35)

Hititler, Akdeniz ve Liman Kenti Ura Eski Anadolu Uygarlıkları, Arkeoloji ve Tarih Sömürüsü (Ünal 2003, 13-40)

Eski Anadolu Uygarlıkları, Arkeoloji ve Tarih Sömürüsü (Ünal 2003, 159-198)

Hitit Yasaları, Hititlerde Büyü, Hititlerde Fal, Hitit Mutfağı (Ünal 2004, 41-46)

Çivi Yazılı Hititçe Kaynaklara Göre Hititler’de ve Çağdaş Eski Anadolu toplumlarında Müzik (Ünal 2004, 98-118)

Hititlerle Çağdaş Anadolu Toplumlarında Göçebelik (Ünal 2005)

Doğu Akdeniz, Kilikya ve Güney Anadolu Sahillerinde Grek Varlığı Sorunu (Ünal 2005, 453-474)

Eski Anadolu’da Feminizmin Öncülerinden Bir Kraliçe Partresi; Kizzuwatnali Puduhepa (Ünal 2005, 5-15)

III. BÖLÜM – FİKİRLERİ VE ŞAHSİYETİ

BİR TARİHÇİ VE SOSYAL BİLİMCİ OLARAK AHMET ÜNAL

A. Ünal'ın tarihe olan ilgisine ve tarihçi olma safhalarının nasıl geliştiğine yukarıda daha önce değinmiştik. İşte bu safhaları geçiren Ünal bu sevgi sayesinde dünyaca ünlü bir tarihçi, filolog, arkeolog olmayı başarmıştır.

Üniversite eğitimi sırasında tarih bilgisini arttırmış ve kendisini bu alanda yetiştirmiştir. Tabi birçok sıkıntıyla da karşılaşmış olan Ünal, bu sıkıntılarında bazıları şu şekilde ifade etmiştir: “Batıda benim meslektaşlarım Latince, İbranice öğrenirken ben Rusya'nın yılda ürettiği çelik miktarını öğreniyordum.

Ne kadar gereksiz şeyler varsa bunları ezberlemekle bir şeyler öğrendiğimi zannediyordum. Batılı meslektaşlarım dil öğrenirken ben henüz dil bilmiyordum. Tabi bu da araştırmalarımı yaparken bazı kişilerin yarım yamalak tercüme ettiği kaynaklardan yararlanmak zorunda kalıyordum” şeklinde serzenişlerde bulunur ve lüzumsuz bilgilere gerek olmadığını, çalışmadan, üretmeden de bir yerlere varılamayacağını belirtir. Ayrıca Ünal, yürüttüğü mesleğin Avrupa'da “papaz” diye nitelendirildiğini yani köklü eğitim alan kişi anlamına geldiğini belirterek Avrupa'da eğitimin önemini vurgulamıştır. Zaten Avrupa'ya gitmesinin nedenlerinden en önemlisinin bu olduğunu yani iyi bir eğitim alarak Türkiye'de yeni olan Hititoloji ve Eskiçağ Tarihine yeni katkılar ve atılımlar yapmak olduğunu da vurgulamıştır.

Araştırmalarını kuşkucu ve şüpheli bir yaklaşımla yürüten Ünal, daima ilk elden kaynaklara ulaşmayı amaçlamıştır. Bunun için araştırmalarının kaynaklarını birinci planda yazılı belgeler, sonrada arkeolojik buluntular oluşturmuştur. (Ünal 2002, 2)

A. Ünal, tarihimizi araştırırken hemen her el kitabında bulunabilecek alışılmış klasik konulardan ziyade, kendine özgü bazı gizli kalmış ve şimdiye dek hiçbir kitaba girmemiş en can alıcı konuları araştırmayı ve kitaplarında bu konulara yer vermeyi tercih etmiştir. (Ünal 2002, 3)

Tarih araştırmalarında daima kuşkucu ve şüpheli olduğunu belirttiğimiz Ünal bunun nedenlerini “Eski Anadolu Uygarlıkları, Tarih, Arkeoloji ve kültür Sömürüsü” adlı eserinde detaylı bir şekilde açıklamıştır:

Türkiye’de tarih araştırmalarının nasıl, ne şekilde yürütüldüğü, arkeoloji biliminden ne istendiğı, elde edilen sonuçların nerede, nasıl ve hangi amaçla kullanılacağı konularında ortak bir konsensus, strateji yoktur. İlk bakışta çarpıcı ve provokatif gelse de çok acı bir gerçektir ki, elde edilen sonuçların pek çoğı, madde ve maddecilikten, endüstriden bıkmış olan gelişmiş Batı toplumlarının işine yaramakta, sonuçlar ve diğer ilmi değerlendirmeler, hep onların anlayacağı dillerde yazılmakta, yorumlar onların çizdikleri genel çerçeve içinde yapılmaktadır. En başta arkeoloji olmak üzere tüm hümanistik bilim ve güzel sanatların Türkiye’de içinde bulunduğı gülünç dürüm, zaten bunların diğer pozitif bilim dallarının içine entegre edilememesinden, yani yamalı bir bohçaya benzemesinden kaynaklanmaktadır (Ünal 2002, 3)

Ülkemizde açlık sınırında insanların yaşadığı, sağlık hizmetlerinin verilemediğı, trafik düzeninin uygarca iştilemediğı ormanlar ve tabii çevresinin korunamadığı, yaban hayvanları yok edilmiş, toprakları, denizleri ve akar suları olabildiğine kirletilmiş, diğer yer altı maden zenginliklerinin donanımlı definecilerin kol gezdiği bir ülkede arkeolojiyle uğraşmak bir lükstür; zaten, bunun içindir ki, tıpkı Batı müziğı gibi arkeoloji de bir çokları için entelektüel bir uğraşdır açıklamalarında bulunan Ünal toplumumuzun bu konuya önem vermediğini çarpıcı örneklerle belirtmektedir. (Ünal 2002, 3) Oysa Batı’nın büyük endüstrileri, hafta sonunda bir müzeyi ziyaret eden sıradan bir işçinin, hafta başı iş başı yaptığında daha verimli çalıştığını bir konuşmamızda bana ifade etmişti. Ona göre sergiler, müzeler, milli parklar ve hayvanat bahçeleri için harcanan bunca paralar onun içindir, yani sonuçta amaç kesinlikle pragmatik ve ekonomiktir. (Ünal 2002, 5)

Ülkemizde birçok şeyin yanlış gittiğinden şikayetçi olan Ünal, Türkiye’deki şekilcilikten de oldukça rahatsız olduğunu belirtmiştir.

Bir zamanlar henüz bozkırlaşmamış olan Anadolu topraklarında bundan 10 bin sene önce, nitelik, nicelik, kültür, teknoloji, din ve antropolojik anlamda gümümüzdekilerden tamamıyla farklı kıstaslar ve değer yargıları hakimdi. Madeni yeni yeni tanımaya başlayan insanlar en başta obsidyenden aletler yapıyor ve seramik üreterek değer tokuş ticaretiyle uğraşıyorlardı. Günümüzden 3500 sene önce tüm medeni dünyada olduğı gibi Anadolu’da da Mezopotamya standartları hakimdi; yollarda mesafeler kilometre ile değer, Sumer veya Babil ölçü birimleriyle hesaplanırdı. Dinde,

bilimde, teknikte, edebiyatta, güzel sanatlarda hep Mezopotamya değerleri hakimdi. Mezopotamya yazısı kullanılıyordu ve o zamanın “aydınları”, edebiyatçıları ve katipleri harıl harıl Akadca, Sumerce ve Hurrice öğreniyorlardı. O sıralarda gene şu bozkırlarda Grek sirtakileri, Amerikan popları değil, Mezopotamya aşk ve savaş tanrıçası Istar’ın ilahileri okunuyor, pek çoğu gene onun dünyasından alınma müzik aletleri çalınıyordu. Tüm yollar güneydoğu istikametine gidiyor, elçiler, tüccarlar, askerler, göçebeler, eşkıyalar bu yolları aşındırıyorlardı. Bu yollardan Anadolu’ya ulaşan her kervan o uzak diyarların albenili, şatafatlı mallarını taşıyorlardı. Onların yanında İpekyolu’yla gelen çoğunluğunu adı üstünde ipek dokumalar ve baharatların oluşturduğu mallar halt etmişti; keza gelen mallar arasında çok başka şeyler de vardı. Çuvallar ve sepetler dolusu yazılı tabletler de bu kervanlarla taşınıyordu ve tabletler bilim, edebiyat, felsefe ve dini yazılarla doluydu. Bunlar birer el kitabı gibiydi; içlerinde zamanın “best seller”leri bile vardı. Hattusa’da oturan katipler, harıl harıl bu bilimleri öğrenmeye çalışıyorlardı. Peki tozlu yoların ve yüce Torosların ötesinde yer alan bu uzak, masalımsı dünya neresiydi? Bugün emperyalist Amerikanın insanlarını düzine düzine katlettiği, yeraltı zenginlikleri ve arkeolojik kalıntılarını amansızca talan ettiği, yağmaladığı Mezopotamya idi burası. Ve işte Hititler bu dünyanın içine girmek, onların bilim ve tekniklerini öğrenmek için çaba sarfediyorlardı. Yüzlerce kilometre katedip Babil’i işgal eden I. Mursili, bunu Ammisaduqa’yı devirmek, petrole konmak, dünyanın sadece kendileri için yaratıldığı egoist ideolojisinin içine saplanmış bazı toplumların çıkarlarını araç olmak için değil, o uygar dünyanın içine girebilmek için yapmıştı. Oralara Saddam’ı devirmeye geldiklerini dünya kamu oyuna yutturmaya kalkışanlar bunu dikkatle okusunlar ve utansınlar! Yağma hırsıyla birleşen Hititlerin o gizemli dünyanın içine girme tutkusu ve yanan ateş, Türklerin insanları mecnun eden a saçma ve bilinçsiz Avrupa aşkından daha tevatürdü, daha enerjikti, daha bilinçliydi, daha pragmatikti ve en önemlisi, kendi benlik ve öz kültürlerinden pek fazla bir şey kaybetmeden, Sumerli ve Babilli müfettişlerden hiçbir azar işitmeden Asya’daki o Avrupa’nın içine girmeyi başardılar. Hemen belirtelim, Türkler bırakın uzaklardaki o yabancı, egzotik Avrupa’ya girmeyi, içlerinde yaşadıkları ve onca tarihi oluşum, işgal ve yağmalara rağmen hala çağının Avrupası konumundaki Asya’ya bile giremediler! Onun için iki kapı arasında sıkışıp kaldılar. (Ünal 2003, 3)

O uygarlıklar yıkıldı gitti, yerine yenileri geldi; onlar da yıkıldı gitti ve öyle bir an geldi ki, Anadolu halkı bu defa başka bir Mezopotamya yazısıyla, Arap harfleriyle derdini ve sevincini anlatmaya başladı. Mevlana M.S.13. yüzyıl yazı ve yazın standartlarına göre düşündü ve o standart yazı ve diller ile yazdı. Bu etkiler de 20. yüzyılın ilk çeyreğine kadar sürdü ve onlar da kayboldu. Bu defa bir zamanlar Doğudan Batı'ya büyük bir "exodus" yapıp şekil değiştiren yeni bir alfabe geldi. Doğulu, pek çok konuda olduğu gibi kendi icat ettiği bu yazıyı bir standart haline getirip dünyaya satamamıştı, pazarlayamamıştı, onu Grekler ve Romalıların şahsında kültür taciri ve sömürücüsü Batılıya kaptırmıştı. Bu alfabe sayesinde bugün 83 veya 101 işaret içeren klavyelerle Amerikan ve Japon bilgisayarlarında yazıp çiziyoruz. Hemen yukarıda belirttiğimiz gibi standartlar adının aksine hiçbir zaman durağan (statik) kalmıyor, sürekli bir gelişim içinde; standartları koyan uluslar ise, her sahada üstünlük sağlıyor, para da kazanıyor ve bu yarışın bir türlü sonu gelmiyor. Türk toplumu bir buçuk yüzyıldan beri Batı standartlarını yakalayacağım diye durağan sandığı o olgunun peşine takılmış ve uğraşıp didinirken, aniden bambaşka değerlerle karşılaşılıyor. O kültürü yaratan fenomenin ana kaynaklarına inemiyor, Platon'un "gölgeleri" gibi hep zahiri şeylerle uğraşıyor. Doğulu olmanın, geri kalmışlığın ve dünya çapında standartlar koyamayan toplumların ortak kaderidir bu işte. Aslında bu bir kader değil, Avrupanın koyduğu standarttır. (Ünal 2003, 4)

Peki tüm bu olup bitenlerin arkasında yatan gerçekler nelerdir? Teknolojik düzeydeki kriterler ve standartlar nasıl oluyor da ekonomiye ve sonra da kültürle ilgili alanlara, hatta toplum yaşam biçimlerine ve inançlara yansıtıyor? Ve en önemlisi, böylesine karmaşık bir ortamda tarih ve arkeoloji mirasının başına neler geliyor, tarih nasıl sömürülüyor? Tarih araştırılırken nasıl oluyor da günümüz uygarlıklarının ortaya koyduğu standartlar uygulanıyor? Bugün Türkiye'de Dolar ve şimdi Euro adı altında birleşen parayla istediğiniz mağazada alışveriş yapabilirsiniz. Türk Lirasını, hele YTL'sini ise ülke sınırları dışında hiçbir kimse tanımaz. Demek ki para standardı da değişmiştir. Biraz önce sözünü ettiğimiz ustaların standart koydukları Çatalhöyük ve daha nice ören yeri bugün Türkiye'de paralarına tapınılan o kişilerce kazılıyor. Yazılar ve ölü diller uzun mesailer harcanarak çözülmüş, yazılı kaynaklar değerlendirilmiş, tarih biliminde, arkeolojide, epigrafide, gramerde el kitapları özelliği taşıyan dünya genelinde

standartlar konulmuş. Kazılar yapılırken hangi arkeolojik standartlar işleve sokuluyor? Ama en önemlisi, hangi standartlar konarak o ölü ve suskun uygarlığın verileri yorumlanıyor, ciltler dolusu kitaplar yazılıyor, eski insanların yaşantılarını virtual olarak yorumlayan CD'ler, DVD'ler tika basa dolduruluyor, WEB sayfaları açılıyor? Kazı yeri dev hangarlarla kapatılıyor. Kazan ve araştıran insanlar, mensubu oldukları topluma ne kazandırıyorlar? Anadolu'yu Hintavrupalılarının anavatanı, Çatalhöyük'ü de gene Hintavrupalı yapıp onların kültür mirasına konmak isteyenler gene onlar değil mi? (Ünal 2003, 4)

İnsanın her uğraşısında bir çıkar sağlama ilkesi yattığına göre, Anadolu toprakları üzerinde arkeolojik araştırma ve kazılarla uğraşıp, kendi koydukları standartlar doğrultusunda Anadolu tarihinin rekonstrüksiyonunu yapan Batılı araştırmacılar da, olaylara elbette çıkar esasına dayanan kendi gözlükleriyle bakacaklardır ve kendileri için pay çıkartacaklardır. Unutmamak lazımdır ki, Ciriago d'Ancona'nın 15. yüzyılın ilk yarısında yazı toplamakla temellerini attığı arkeoloji bilimi kısa zamanda merkantalist bir yapı kazanmış ve bu niteliğinden bugün dahi bir şey kaybetmemiştir. Peki nedir bu uğraşılardan sağlanan yararlar? İnsanlar kazı yerlerini gezsinler, dinlensinler veya Ankara Anadolu Uygarlıkları Müzesi arkeolojik eser kazansın diye mi yapmaktadırlar?

II. Dünya Savaşının sonuna gelinceye kadar Türkiye'de çalışan arkeologlardan pek çoğunun eser bulma, kendi milli müzelerine eser kazandırma yanında, temsil ettikleri ama günümüzde bu öğelerin ikisi de olmadığını zannediyorduk, ama 2006 yılı Irak'ta bir Alman arkeolog bayanın kıpılmasıyla ve bu bayanın alman istihbaratçılarınca ajan olarak kullanıldığı haberiyle çalkalanınca, gene 19. yüzyıla döndüğümüzü gördük.

Peki müzelerine eser kaçırmadıklarına ve istihbaratın az önem taşımasına rağmen niye kazıyorlar? Çatalhöyük'ü ele alacak olursak, bu kazının proje geliştirilmesi ve uygulanması incelendiğinde, İngiliz arkeoloji Enstitüsünün burada arkeolojide uygulanan yeni yöntemler, teknikler, uygulamalar ve yeni cihazlar geliştirmede, arkeolojiyi "arena studies" veya "field archaeology" kavramlarıyla bağdaştırmada, örnek bir okul olarak ortaya koymayı amaçladığında, yani Türklere kendi toprakları üzerinde ve kendi gözleri önünde örnek olmak, yani standartlar koymak istediğinde hiç kuşku bırakmaz. Böylece ortaya konan standartlar, kazı yöntemleri, icat edilen veya geliştirilen yeni aletler Türkler tarafından da alınır ve uygulanır oluyor, yani onlar bağımlı hale

geliyorlar. Buna karşın 100 seneden beri arkeoloji sahasında faaliyet gösteren Türklerin, Batılıları toprak altındaki arkeoloji eserlerin kazılıp araştırılmasına ortak etmeleri dışında onları bağımlı hale getirecek icatları veya yöntemleri niçin yoktur sorusu akla geliyor. (Ünal 2003, 5)

Çatalhöyük'te kazı yapan İngiliz heyetinin MHP'li Çumra belediye başkanını nasıl kendisi için kazandığı ve çevredeki köktenci Müslümanlarla nasıl barışık bir şekilde çalışabildiği örnek olarak verilebilir. Uyuşum ve çıkar sağlama yöntemleri arasında İstanbul kökenli “Çatalhöyük Dostları” isimli tuhaf bir derneği karşısına alma pahasına kazı evinin İslami gelenekler doğrultusunda “açık yeşile boyanması” bile vardır. Bu arada ilmi değerler saptırılır ve bilimden tavizler bile verilmiş, onları pek ilgilendirmez. Mesela uluslar arası kredi kartı şirketi olan sponsorlarından birini saflarına çekebilmek için, obsidyenin dünyanın ilk kredi kartı olduğu öne sürülür, tüm ekip üyelerine promosyon şapkası giydirilir. Böyle safsatalara özenen Türk arkeologlar da arada bir sansasyon yaratıcı flaş haberler patlatırlar, mesela zeytin yağının ilk kez Türkiye’de üretildiğini öne sürerler, ama onların zeytin yağı şirketlerinden aldıkları destek payı, o kredi kartı şirketinki ile asla mukayese edilemez! Çatalhöyük kazılarında işin bu propagandistik yönü yanında bir şarkiyatçı kuruluşun özel becerileri de açık seçik gözlenebilir. Bir defa çalıştığı çevreyle uyum ve barış sağlayarak verimli bir çalışma ortamı yaratmak, çevre halkını eski eserlerle küstürmekten ise sevdirmek, hakikaten özel beceri gerektiren bir iştir ve bunu ancak “orientalist” eğitimi almış kişiler yapabilirler. O ekibin becerisi ve Çatalhöyük kültürünü kah anatanrıça, kah Avrupa arkeolojisi, kah Hintavrupa kültürleriyle olan çoğu hayali ilişkilerini ön plana çıkararak kazının 1960'lardan beri uykuya dalmış olan adını bu kez daha çok ve daha güçlü bir şekilde duyurabilmiştir. Ama aşağı yukarı aynı bölgede uzun süreden beri Türkler de neolitik ve kalkolitik kültürler içeren yerlerde kazı yapıyorlar ve onların buluntu yerleri de Çatalhöyük'ten daha az şatafatlı değil. Peki nerede onların başarı göstergeleri, nerede yarattıkları sansasyon ve en önemlisi nerede ortaya koydukları standartlar ve yayınlar? (Ünal 2003, 5)

Birinci elden kaynakların ve kaynak dillerini pek çoğuna iyice vakıf Batılılar tarih yazıcılığına istedikleri şekli verirler; yani tarih yazıcılığında da imge yaratmakta beceriklidirler. İşte Şarkiyatçılık kuruluşu ve mesleği de böyle göresi ürünlerden bir

tanesisidir. Judeo – Hıristiyan tarih yazıcılığına göre “Şark Sorunu”nun kökenleri 17. yüzyıla değil, Helenistik devre kadar geri gider. Burada Avrupa Batıyı, Asya ise Doğuyu temsil eder. Hatta sorunun kökeni, henüz Avrupa – Asya kavramlarının tam olarak gelişmediği o hayali Troya Savaşlarına kadar bile geri götürülür, Pers savaşları (490 – 469), Büyük İskender’in doğuyu işgali, karşı Arap saldırısı, Haçlı Seferleri ve Osmanlı İmparatorluğunun Batıda yayılmasıyla bir gel – git gibi devam ettirilir; bir taraf diğerine saldırır, karşı taraf yüzyıllarca sonra olsa da intikam alır. Sözün kısası bağnaz Batı tarih yazıcılığı Doğu ile Batı arasında sürekli bir geçimsizlik, barış sevmezlik ve üstünlük savaşı söz konusu olduğu zannını yaratmıştır. Hakikaten savaşların dünyanın ayrılmaz bir parçası olduğu, Goethe’nin felsefesine bile girmiştir, keza o der ki: Pelslerle Helenler arasındaki Maraton ve Salamis Deniz Savaşlarıyla bu ayrımcılığın temellerinin atıldığı üzerinde durulur. O sırada “Batı”nın doğudaki sınırları Milet ile Sardes arasındaydı ve Grekistan dışında kalan “Avrupa”da “Barbarlar” dışında kimlerin bile yaşadığı belli değildi! Büyük İskender bu sınırları her nasılsa bir anda ve tek başına (!) ta Semerkant, Lahor, Hindistan ve Orta Asya ‘a kadar taşımış; M.Ö. 150 civarında Baktia’da baş gösteren Grek etkisi ve orada Helenistik üslupta yapılan heykeltıraşlık eserlere dayanarak Hellenizmin ta Kabul vadisine kadar yayılmış olduğu bile öne sürülmüş, M.S. 640 yılında, yani İslamiyet’in Hıristiyanlık üzerine sağladığı kesin zafere kadar Fırat Nehri Avrupa’nın doğudaki sınırı olmuştur. O zamana kadar “Hellen ve Avrupa” olarak kabul edilen İskenderiye 643’de Müslüman Arapların eline geçince, bir anda “Asya” oluvermiştir. Bizans – Hıristiyan alemi üzerine Kuzey Suriye, Kilikya ve Anadolu üzerinden yürütülen bu ilk Arap – Müslüman yayılması bugün bile Batıda bir karabasan gibi algılanır. Yapılan mülahazalarda ya eğer Araplar İstanbul’un Türklerden 6 – 7 yüz sene önce işgal edilmesinde başarılı olsalardı, bunun doğuracağı sonuçların neler olabileceği gibi tüyler ürpertici tartışmalar yapılır. En korkunç sonuçlardan birinin, Avrupa’nın, antik Grek kaynaklarından “koparılmış” olacağı ve Rönesansın ortaya çıkamayacağı teorisidir. Ve nihayet Selçukluların 1060 – 1081 arasında 20 sene gibi kısa bir zamanda Anadolu’yu “deshellenize ve Turanize” etmeleriyle Avrupa’nın sınırları Toros Dağlarının ötesine çekile çekile batıya doğru kaymış, Ege Denizinin öte yakasına çekilmiş gitmiştir. Haçlı Seferleriyle bu sınırlar doğuya doğru bir kez daha kaydırılmaya çalışılmıştır. Tarihte benzeri olmayan bu acayip seferler gene Batılı tarih yazarları tarafından, basit bir ideoloji veya yayılma tutkusu olarak değil, Batının, yani Avrupa’nın

Doğu tehdidine karşı kendisini savunması olarak algılanır ve İskender'in Doğu seferleri (Pers tehdidine karşı), Trajan'ın Part tehdidine karşı, Herakles'in Sasani'lere karşı yaptıkları seferlerle mukayese edilir. Görülüyor ki devredeceklerdir. Yani Avrupalılık kavramının çekirdeğinde etnisite veya ırkçılık yatmaktadır. Herhangi bir bölge, sadece coğrafi konumu dolayısıyla değil, içinde oturan dolgu maddesi insan ögesinin dini, ırki ve kültürel yapısına göre Avrupa veya Asya sayılmaktadır. (Ünal 2003, 6)

Eski zamanlarda Doğu düşmanlığı hiç olmazsa belirli bir cepheden oluşuyordu ve muhatap olunan kavimle, yani o anda Helenizm – Hristiyanlık – Avrupa triosuna saldıran Müslümanların bulunduğu tüm ceplere ve coğrafi alanlara yaymış ve polemikğin içeriğine akıl almaz bir biçimde genişletmiş durumdadır ve başarılı bir şekilde yürüttüğü İslam aleyhtarı polemikle cephe ve nefretin derecesini her geçen gün genişletmektedir. Doğu düşmanlığı tüm cephe ve coğrafi alanlara yayılmış. Bilhassa Demir Perde ve Komünizmin yıkılmasından sonra yaratılan ve onun yerine konan İslam düşmanlığı çok tehlikeli boyutlar almıştır. 1453 ile 1530 arasında Osmanlıların Balkanlar üzerinde hakiki Avrupa'ya yayılmasıyla Avrupa'nın sınırları artık ta onların burnunun dibine, yani Viyana – Budapeşte hattına kadar çekilmiştir. Ama kaybedilen toprakları bir gün geri kazanma tutkusu Avrupalıları Doğu karşısında ayakta tutan ve bir araya getiren bir unsur olarak sürekli var olmuştur. Sürekli hudut değiştirmedeki keyfilik bugün artık tüm açıklığıyla görülebilir; örneğin Ayvalık, Edremit veya Kaş Asya iken, onun hemen birkaç mil ötesindeki Midilli ve Meis Avrupadır! Keza Kıbrıs'ın üçte ikisi Avrupa, üçte biri ise Asya'dır. 1204'te İstanbul'un Latinlerce işgal edilmesi ve yüz kızartıcı bir şekilde yağmalanması ve talan edilmesi hiçbir "epoch" yapmazken, 29 Mayıs 1453'te gerçekleşen Türk işgali Avrupa'nın sınırlarını bir anda Boğazlar'ın ötesine itivermiştir. Ama "kafirler ülkesinde" kalan Ermenistan bir adacıktır, "Avrupa'nın bir parçası ve kolonisi", Avrupalının Doğudaki dostu, adamı, üssü, işbirlikçisi, ajanı olmaya devam etmiştir. Yani sürekli olarak Müslümanlara karşı bir piyon olarak kullanılmış, kışkırtılmıştır. İşte şimdi Ermeni sorunu çıbanının altında işte bu kışkırtma ve şımartmalar yatmaktadır. Gürcüler de Hristiyandır, ama onlar Batının bu hilekar oyunlarına gelmemişlerdir ve ayrıca coğrafi alanın biraz dışında kalmışlardır. Halbuki eğer Avrupa bu zavallı kavmi piyon olarak kullanmamış olsaydı, Doğunun Turani, İrani ve Semitik kavimleri arasında ya eriyip gitmiş olacaktı, ya da tamamen asimile

olacaklardı. Kısacası, eğer Haçlı Seferleri ve dolayısıyla Avrupa Yakındoğu'yu sürekli elinde tutabilmiş olsaydı, bugün Türkiye dahil bir çok ülkenin Avrupa sınırları içinde kalacağı kesindi. (Ünal 2003, 7)

Grotesk olarak şöyle bir senaryo düşünülebilir: Müslüman Araplar ve Türkler Yakındoğuda Helenizm ve Hristiyanlık aleyhine işgallere başladıklarında Bizans'a karşı değil, "Avrupa" ya karşı savaşmışlardır. Arapların fetih tutkusunu bir tarafa bırakalım ama, Türkler işgal ettikleri yerlerde kendilerini bu sözde "Avrupalı"lara sevdirmek uğruna her şeyi yapmışlardır. Onları sürgün etmemişler, katliama tabi tutmamışlar, din farkı gözetmemeksizin onlarla evlenmişlerdir. Süleyman Bey Çanakkale Boğazını geçtiğinde, askerleri Hristiyan bağlarından topladıkları üzümün karşılığı akçeleri çıkınlar içinde asmalara bağlamış gitmişlerdir. Ama "Avrupalılık" bağnazlığı, gelen askerlerin önünde çekilmiş, kaçmış gitmiştir. Şimdi kabahat kimde? Kaçanda mı, kovalayanda mı? İlk bakışta ayağının dibine kadar gelmiş olan Avrupa'yı kovalamanın, kaçırmanın bir olduğu anlaşılır. Çünkü kovalayan tarafın üstün absan askeri yönü, diğer alanlarda da işbirliğini önlemiştir. En önemlisi, Hristiyan polemiği karşısında savunmasız kalmış, kendisinin böyle olmadığını bir türlü kanıtlayamamış, böylece polemiklerin ekmeğine yağ sürmüştür. Avrupa ve onun bir enstrümanı haline gelen Orientalizm, Doğu ve Müslüman alemine istediği şekli vermiş, Doğuyu kaba saba, vurup kıran, hırçın, yağmacı, aptal, çok evli, saldırgan ve acaip kılıklı bir insanların oturdukları bir diyar olarak tanıtmıştır. Tuhaflığa bakın, günümüzde Komünist Blokun düşüşü, Körfez Savaşı ve 11 Eylül 2001 İkiz Kuleler senaryosundan sonra İslam alemi tarihte benzeri görülmeyen bir başka polemik ve karalamaya hedef olmuştur. Keza yeni tür bir orientalistler (NeoOrientalistler) türemiştir ve bunların bayraktarlığını B. Lewis çekmektedir. Bunların hedefi, Doğuyu ve Müslümanlığı Batı ve Siyonizmen baş düşmanı haline getirmek ve böylece Doğuluyu ezilmesinde, öldürülmesinde sakınca olmayan bir nesne haline getirmektir. Yani amaç, "düşmanın yarat, sonra da saldırıyı meşru kıl ve işgal et"tir. Nitekim bunun meyveleri daha şimdiden alınmaya başlamıştır. Amerika'nın Afganistan ve Irak'ta, Siyonistlerin Filistin ve Lübnan'da yaptıkları katliam ve amansız saldırılar ve sözde hümanist Batı uygarlığının buna seyirci kalması bunun açık kanıtlarıdır. Her iki durumda da, yanı hem Ortaçağ polemiğinde, hem de günümüz polemiğinde içerdeki işbirlikçileri, provokatörler ve karşı tarafın hayalinde canlandırdığı

şekilde davranarak bu propagandaya alet olan, onların ekmeğine yağ süren anlayış suçludur. Gerçi bu amansız bir mücadeledir ve eğer Doğulu Batının istediği tüm kötü imgeleri silse ve her şeyi yerine getirse, Batı gene olur bahaneler uyduracak ve o zaman da senin dinin ayrı, sen sünnetlisin, sen namaz kılıyorsun vs. gibi başkaca şeyler uyduracaktır, keza bir defa bir “öcü” imgesi yaratmaya ve ona karşı savaşmaya kararlıdır. Günümüzde Avrupa’nın Türkiye’den istediği şeylerin listesine bakınca, polemikler ve karalamada kullanılan yöntemler listesinin ne kadar kalabalık olduğu açıkça görünmektedir. Ne yazık ki, içindeki işbirlikçiler her düzeyde, yani devlet içinde, hükümet içinde, basında ve diğer medya kurumlarında ve toplum içinde bu konularda Batılı orientalistlere hizmet etmektedirler. Keza orientalistler içindeki işbirlikçileri kullanarak. Bakın bunu biz demiyoruz, sizin içinizdekiler bunu böyle istiyorlar mesajı vermektedirler. Bu insanlar Batının içimizdeki sayısız vakıflarının üyeleridir. Buralardan para almaktadırlar ve adeta Batılıların düşüncelerini kendi toplum mensuplarına aktarın tebliğ memurları gibidirler. Batı yayılmacılığına ve siyonizme çanak tutanlar, bir gün sıranın kendilerine de geleceğinin farkında olmayacak kadar cahildirler. Bir araştırmacının deyimiyle “beyinler işgal edilmiştir” Amerika her ülkeyi askeri işgal yoluyla bağımlı kılamayacağına göre Avrasya coğrafyasında hedef seçilen bazı ülkelerde beyinleri işgal edebilmenin yolu benimsenmiştir. Bunun için adına ‘aydın’ denilen bir öncü kadroya işlev yüklenmiştir. Bu kadro; ülkesine, toprağına, değerlerine, tarihine ve kültürüne yabancılaşmış niteliğiyle başkalarının uzantısı rolüne soyunarak, dışarının çıkarlarının yılmaz savunuculuğuna girişmiştir. Amaç ülkenin geniş halk kitlelerinin tıpkı kendisinin yaptığı gibi dışarının isteklerine boyun eğmesini sağlamaktır” (Ünal 2003, 7)

Yerli işbirlikçileri içeriyle sınırlı değildir. Bunların pek çoğu yurt dışında yaşar ve bilerek veya bilmeyerek ülkesinin kuyusunu kazar. Diğer doğu milletleri arasında Türkler, kendi ülke ve halklarını kötülemekte, Batı orientalizmine çanak tutmakta benzersizdirler.

Böyle durumlarda yurt dışında ben de çok karşılaştım. Almanlar kendi ülkelerinde komünizme kesinlikle izin vermezken, Türk öğrenci ve işçileri arasında komünistlerin kol gezmesine göz yumarlardı. Bunlardan bir arkadaşım tam bir solcu olmuş ve ülkesiyle arası açılmış ve Türkiye’ye giremez olmuştu. Yıllarca sonra işlevini

bitirmiş, Almanların gözünden de düşmüş, sıradan bir iş adamı haline gelmişti. İyi mi yapmış olduğunu sorduğumda, bana dürüstçe yanılmış ve kullanılmış olduğunu itiraf etmişti. Benzer bir şekilde kendi ülkelerinde “din devleti”ne izin vermeyen Avrupa ülkeleri, eli kanlı, neidüğü belirsiz “Hilafet Devleti” taraftarlarına göz yummaktadır. Nice haydut, kanun kapığı, terörist de bunlar arasındadır. Hepsi de ortak bir amaca, yani hedef devletleri zayıp yıkmaya çalışmaktadır. (Ünal 2003, 9)

Ama 12.- 15. yüzyıllar arasında kısmen Haçlı Seferleri kisvesi altında Doğuyu işgal etme çabalarının arkasında ekonomik, askeri ve politik amaçlar yatmakla birlikte asıl amaç, Helenizm, Avrupalılık ve Hristiyanlığın sınırlarını Doğuda bir kez daha genişletmektir. Nitekim en başta İtalyan ve Fransızlar olmak üzere Batılılar bu devirde Levant, Suriye, Filistin, Kıbrıs, Girit, Rodos ve diğer Ege Adaları, Kıta Yunanistan’ı, Balkanlar ve hatta Kırım’ı ele geçirilişlerdir. Doğudaki bu Hristiyan varlığı Ermenilerin Kilikya’da tutunmalarında büyük bir etken olmuştur. Bugün Yakındoğuda bu destek, Batılı ve Amerikan işgalciler ve misyonerler tarafından verilmektedir. Tüm bundan Avrupalılık ile Helenizm ve Hristiyanlığın nasıl birbiriyle özdeşleştirildiği sonucu apaçık ortaya çıkmaktadır. Yani Avrupa’nın sınırları milattan önceki çağlarda Hellenizme endekslenmişken, Milattan sonraki çağlarda Hristiyanlığa kilitlenip kalmıştı! Tarih yazıcılığındaki bağınazlık, görecelik ile coğrafi kavramlardaki keyfilik ve keşmekeşlik bu kadar mı olmalı? Sınırlar, Doğu’yu bir fobia haline getirerek kendi kabuğu içine çekilip düşmanlıklardan ve sürtüşmelerden kendi kimliğini yaratan Avrupa’nın bağınazlığı, polemliği ve tarih yazıcılığındaki tahrifler yüzünden bugünkü içinden çıkılmaz seklini almıştır. (Ünal 2003, 10)

Doğu konusu ve standart Batı tarih yazıcılığının ayrılmaz bir ögesidir ve temcit pilavı gibi her yerde işlenir öne sürülür Avrupa ile “Barbarlar” arasında bin yıllarca süre gelen hasmıyane duyguları körükleyen bu uydurma tarihi olgu, çeşitli ülke cumhurbaşkanlarının dostluk ve kardeşlik nutuklarıyla dolu sergi kataloglarının içine kadar bile girmiştir. Sanki birileri, hümanist ruhlu, bağınazlıktan uzak iki cumhurbaşkanının bir oldu bitti yaratıp, Doğu ile Batı arasındaki o ebedi polemliği ve husumeti bitireceğinden, böylece “meslekten şarkiyatçılar”ın ekmeklerini elerliden alacaklarından kokmaktadırlar. Günümüzde Türkiye’nin AB üyeliğiyle ilgili olarak boyutları her türlü saçmalık sınırlarını ve insan mantığını aşan tartışmalar da bunu açıkça

göstermemekte midir? I. Dünya harbi sonunda Kudüs'ü işgal eden İngiliz komutanın Selahattin'in mezarı başında Hristiyanların eninde sonunda Kudüs'ü geri almayı başardıklarını haykırması ve Fatih Sultan Mehmet'in de Troya'da intikam aldığını bayan etmesi düşündürücüdür ve bu konular Batılı tarihçiler tarafından hep birer kışkırtma unsuru olarak temcit pilavı gibi ısıtılır ısıtılır önümüze konur. Gelibolu zaferinden sonra bir Alman subayının Mustafa Kemal Atatürk'e "Troya'nın intikamını aldınız" gibi safsatalar söylediği ifade edilir. M. Ö. 472'de Perslerle Yunanlılar arasındaki savaşı ilk kez sergileyen Aichilos "Persler" kitabında bu savaş, "Greklerin Barbarlara, Avrupa'nın Asya'ya, özgürlüğün tutsaklığa, savaş azminin acizliğe, tanrı düzeninin tiran ayaklanmasına" karşı yapılmış bir savaş olduğu şeklinde yorumlanır ve ekilen bunca nefret tohumları ile modern "faşizme" örnek olabilme endişeleri bir tarafa bırakılarak, o müthiş an "klasik kültürün doğum saati" olarak algılanır ve Avrupa ile Asya arasındaki zıddiyetin kanıtıymış gibi değerlendirilir. Keza 11 Eylül 2001'de Amerika'nın kamikaze uçak saldırılarından sonra, en başta Afganistan olmak üzere tüm İslam alemine karşı yürütülen polemiği ve hazırlanan cihada, "Haçlı Seferleri" adı takılmıştır. Doğuyla Batı'nın zaten hiç barışık olmadığı ve olamayacağı, bunun geleceğin aynası olan tarihe bakıldığında bile mümkün görülmediği konusu beyinleri yıkarasına işlenir durur. Bugün herkesin gözleri önünde, tıpkı komünist karşı kurulan NATO'ya benzer bir kolluk gücü, akıl ve mantık almaz hile, düzenbazlık ve provokatif propagandalarla zorla yıkılan ebedi "komünist tehlikesi" nin yerine sokulan "terörist İslam"a karşı kurulmakta, işin acayip yanı, bazı Müslüman ülkeler bile bu ittifakın içine sokulmaktadır. (Ünal 2003, 10)

Batının Doğuyu sömürmesi konusunda hiç unutulmaması gereken bir unsur vardır ki, bu da maalesef erken yitirdiğimiz (Ekim 2003) Edward Said'in „ The Orientalism “başlıklı kitabında tüm yönleri ve tüm çıplaklığıyla dile getirdiği,, Şarkiyatçılık “tır.(Doğubilim) bu kitap, Batılı bilim adamlarından pek çoğu tarafından okunmadığı gibi, ondan v yazarından nefret edenler pek çoktur. Son zamanlarda Said'in görüşlerinin unutulmasından korkan batılı Orientalist edeologlar, ona karşı çok sayıda kitap kaleme almışlardır. Bu araştırmalarda orientalizmin, Said'in tezinin aksine Batı emperyalizminin bir parçası değil, tarafsız bir bilim dalı olduğu tezi yutturulmaya çalışılmaktadır. Said ve onun gibi düşünenler kastedilerek, “Orientalistlerin

düşmanları”ndan söz edilmekte, bu deyim bir kitabın başlığına bile sokulmaktadır. Bazı durumlarda polemikten de öte saldırganlık derecesine varan bu davranışların sebebi nedir? Batının sömürü, baskı yöntemleri ve iki yüzlülüğünü acımasızca, ama polemiği kaçmadan ortaya koyar da ondan. Said’in kitabını yerden yere vuranların arasında Osmanlı ve İslam tarihçilerinin yakından tanıdığı Bernard Lewis gelir. Onun ifadeleri tarihi olguları tespittin çok bir kader biçme, yani bir anlamda standartlar koyma gibidir. Kendisi geçenlerde Türkiye’de iken Türkler hakkında “Türkler Şark’tan gelen, Garp’a gidin bir millettir!” demesi, basında Türklerin hiçbir zaman Batı’ya ulaşamayacaklarının, yollarda hep tökezleyeceklerinin, ayaklarına hep çelme takılacağıının ifadesi şeklinde yorumlandı. Bir de Türklere bu çelmeleri takanların kimler olduğunu ifşa etseydi ne iyi olurdu! Gene geçenlerde patlattığı başka bomba bir haberde, Türkleri sürekli olarak doğruya doğru yol alan bir geminin içinde yolculuk yapıp, gemi güvertesinde batıya doğru yürüyen insanlara benzetmiş. Böylece herhalde, 2003 yılında işbaşında ve dolayısıyla dümeni elinde tutan İslamcı bir hükümetle Türklerin asla Batıyla ulaşamayacakları kehanetinde bulunmuştur. Böyle bir hüküm biçilirken, tarihin kuralları yoktur ilkesi sanki çiğnenmiş gibidir. Bu zat aynı zamanda neidiği henüz bilinmeyen ve ne kadar insan kanı dökeceği hesaplanmayan “Büyük Ortadoğu Projesi”sin de mimarlarından birisi değil midir? Henüz doğmamış Yahudi, Hristiyan, Müslüman ve Budist çocukların gelecekleri ve kaderleri, savaş senaryoları yazılarak daha şimdiden nasıl ve hangi hakla ipotek altına alınabilir?

Unutmamak lazımdır ki, Said’in beğenilmeyen yönleri arasında, kendisi bir Müslüman olmamasına, yani sözüm ona “köktencilik”le ilişkisinin bulunmamasına rağmen, Yahudilerin kültürel hegemonyasını ve kültür tacirliğini acımasızca açığa çıkarması ve kirli çamaşırları ipe asması gerçeği de vardır. Keza İsrail arkeolojisinin bilime bakış açısı hep Tevrat gözlüğüyleydi. Bu gözlükle bakılan sadece Mukaddes Topraklar arkeolojisi değildir, maalesef tüm komşu ülkeler arkeolojisine de aynı gözle bakılır. “Batı, işine öyle geldiği için, tarihe dürbünün tersiyle bakmış, gerçekleri tersyüz etmiş. Yüzyıllardan beri bir masal uydurmuş, kendisini, hele dünyayı ve bizi de buna inandırmıştır”. Diğer taraftan Yahudi edebi propagandasının dünyada mevcut olan her şeye el atıp onu kendisine mal etmek istediği, ta eskiden beri bilinmektedir. (Ünal 2003, 11)

Orientalizm, Batılı'nın Doğuyu ve doğu insanını inceleyip değerlendiren yarattığı tek taraflı ve yapmacık bir ideolojidir. “Oryantalizm diye ayrı bir bilim dalı olduğunu iddia etmek bile Batı – Doğu ilişkisinde Batıyla Doğunun nerede olduğunu göstermek açısından önemlidir. Oryantalizm Batı için zoolojiden çok da farklı olmayan bir bilim dalıdır. Bilindiği gibi zooloji, hayvanbilimidir. Yani insanoğlunun hayvanlar alemini öğrendiği, hayvanların bilinmeyen yanlarını araştırdığı ve buradan öğrendikleriyle kendi tıbbi sorunlarına çözümler aradığı bir bilim dalı. Batı için hayvanları inceleyen zooloji ile Doğuyu inceleyen Oryantalizm arasında pek bir fark yoktur. Bu işte, Batılı'nın bakışını göstermektedir. Batılıya göre, Doğulu bir hayvan gibi incelemeye muhtaç, kendi kendisini analiz edemeyen ‘statik ve ‘geri kalmış’ bir şey’dir. Evet, Batılıya göre Doğulu bir ‘şey’dir. Yani öncelikle bir ‘insan’ değildir. Çünkü Batılı gibi değildir. Öyleyse nedir? Batılı işte Oryantalizme aslında bu soruya yanıt aramaktadır. Bir yandan Doğuluğu içten içe aşağılamakta, bir yandan da Doğuyu tanımaya çalışmaktadır”. Ortacağlardan beri batılı'nın, doğulularla ilgili olarak çözemediği sırların ve İslamiyete karşı yürütülen aşırı polemiğin bir sonucudur. “Oryantalizmin Doğuyu tanımlama dönemi, Doğuyu sömürgeleştirmeye karar vermesiyle başlar. Doğuya adım adım hakim olmasıyla ise sona erer. Bunun ardından Doğuyu biçimlendirme dönemi başlar.” O zamanlar İslam dünyasının çok çok gerisinde bulunan Batı bir taraftan M.S. 9. yüzyılda doruğuna ulaşan Arap rönesansı vasıtasıyla Eski Helen kültürünü tanıma fırsatı bulup, on sömürürken, diğer taraftan haklı olarak kendisinden üstün gördüğü Doğuya karşı inanılmaz bir yalancılık, karalama ve iftira kampanyası başlatmıştır. Bu acımasız polemik, Dante'nin milyonlarca insanın peygamberleri olarak tanıdıkları Hz. Muhammed'in küçük düşürüldüğü İlahi Komedi ile doruğuna ulaşır. Hacı olmak için mukaddes topraklara giden Hristiyanlardan bazıları hac anılarını kitap haline getirmişler ve geniş bir okuyucu kitlesine ulaştırmışlardır. Bu kişilerin yazıları da İslamiyete, “dinsizler” dedikleri Arap, Türk ve Memlûklere karşı karalamalarla doludur. Bazı noktalarda haksız da değillerdi, keza hacıların ziyaret edecekleri mukaddes mahallerdeki Müslümanlar, taşımacılık, rehberlik, konaklama, alışveriş konularında bu zavallı ve bağınaz hacıların acımasız bir muameleye tabi tutmuşlar, bazı durumlarda onları taşlamışlar, deve ve eşeklerinden aşağıya atmışlar, yüzlerine tükürmüşler, gereksiz yere defalarca para, bahşiş ve gümrük vergileri istemişler, onları soyup soğana çevirmişler, yalan uydurmuşlardır. Birbirlerini “dinsiz, imansız, kafir,

gavur” olmakla suçlayan bu insanlar arasındaki nefret ve kinin boyutlarını kavramak imkansızdır. İnsan böyle anılardan birini okuyunca, günümüzde Turistlere yapılan muamele ve bunun turistler üzerinde yaptığı olumsuz etki ve nefretle mukayese etmekten kendini kurtaramıyor. (Ünal 2003, 12)

Çeşitli düzeylerde ve akıl mantık almaz ön yargılarla yürütülen polemik İslam ve dolayısıyla doğu dünyasında derin yaralar açmış, onu çöküntünün eşiğine getirmiştir; etkileri günümüzde dahi var olan bu polemik sonucu Doğu artık bitmiştir. Fransız doğu bilimcisi Louis Massignon bu polemikğin etkilerini günah çıkarma derecesine varacak şekilde şöyle belirtiyor: “Onların (Doğulu Müslümanların) her şeyini tahrif ve mahvettik, dinleri, inançları, ahlakları, dine bakışları ve insani duyguları mahvoldu. Onların milli manevi değerlerini, Batı Medeniyeti potasında eriterek, kendimize benzettik, İslamiyetten uzaklaştırdık. İslamiyeti öğrenmeyi, yaşamayı, namaz kılmayı ve Kuran-ı Kerimi öğrenmeyi, suç ve gericilik olarak göstermeyi başardık. Artık çoğu hiçbir şeye inanmıyorlar. Ehl-i sünnet itikadı, başta gelen düşmanımızdır. Bu itikadı geçmişte sapık itikadlara yönlendirdik. Son yıllarda ise Müslüman görünen bazı ilahiyatçılarla, ondört yüzyıllık itikadlarının, ibadetlerini tartışılır hale getirdik. Derin bir boşluğa düşürdük. Bundan sonra siz misyonerlerin işi daha kolay; maaş bağlayarak, vize vaadi, yurtdışında iş imkanı, hatta cinselliği kullanarak, Müslümanları Hıristiyan yapınız.” Gerçekten de Türk ve İslam halklarının içine düştükleri ekonomik yoksulluğu fırsat bilen misyonerler, leş kargaları gibi bu fakir halkın üzerine çullanmakta ve onların dinlerini değiştirmeye uğraşmaktadırlar. 100 Dolar karşılığı “Hristiyan” satın alan misyonerlere, İsrail destekli Bahai tarikatı ve ne idiği belirsiz daha niceleri de eklenmektedir. Yirmibeşbin kişiden oluşan bir misyonerler ordusu Ürdün sınırında Amerika’nın bir an önce Irak’ı işgalini, Bağdad’ın düşmesini ve oraya gireceği anı bekliyordu. Ve bunlar Irak’a girdiler de! Girdiler de barış mı getirdiler? Hristiyanlık ne, barış ne ki? Irak Saddam’lı günlerden daha çok kan ve barut kokmuyor mu? (Ünal 2003, 13)

Günah çıkartma derecesine varan böyle açık bir itirafın ne anlama geldiğini daha somut bir biçimde kavrayabilmek için vahşi Batının Kızılderilileri ne hale getirdiğine bir bakmak elbette faydalı olacaktır. Gerçekten de Batılı eninde sonunda Doğuluyu İslam Dünyasının “anarşist” ve “terörist” yapmasını becermiş ve bunun

sonucu ona karşı insanlık açısından yüz kızartıcı çok taraflı ve bir top yekun savaş başlatmıştır. Kimi insanın Müslüman toplumlarını “adi ırk” mensubu görmediğini nereden bileceğiz ki? Asırlar boyu süren çirkin polemik nihayet meyvelerini vermiştir. Keza artık dünyamızın siyasi, kültürel ve ekonomik haritasında Doğulunun, İslamın yeri yoktur. O sadece ve sadece terörü, kimin yaptığı hala bilinmeyen 11 Eylül katliamını çağrıştırır. Onun topraklarında artık sadece savaş, gözyaşı, hastalık, sefalet, adice yürütülen baskınlar, başlarına çuval geçirilen tutsaklar, kurşuna dizilen siviller ve çocuklar, binlerce ton atılmış bomba kalıntıları, füzeler, gece gündüz gözetleyen uydular, kulakları yırtarcasına biri inip diğer kalkan savaş uçakları, tanklar, yüzleri maskeli, virtüel yaratıklara benzeyen acayip görünümlü, dişlerine kadar silahlanmış ölüm makinesi askerler, misyonerler, ajanlar ve silah tacirleri vardır! Tabii bir de kan yerine petrol içen vampirler! Doğuda artık bir karıncanın hareketi bile en ufak ayrıntılarıyla izlenmekte, elinde bir çiyil taşı tutan çocuk bile terörist muamelesi görmekte, üç bin senelik miadı dolmuş, Hammurabi Kanunlarına benzeyen iptidai kanun hükümlerine göre cezalandırılmaktadırlar. Buna karşın ölüm saçan o askerler, o uçaklar terörist değil de nedir acaba? (Ünal 2003, 13)

Orientalism edebiyat, sosyoloji, bilim, tarih, arkeoloji, politika, felsefe, dilbilgisi, antropoloji ve coğrafyayı içerir. Gayet tabii olarak doğubiliminde de kendini açıkça gösterir. Çoğu kez Doğulunun mahrem sayılan aile hayatı ve seksüel alışkanlıkları içine bile girilir. Zaten Batılının Doğu arkeolojisini araştırma nedenlerinden bir tanesi de, Doğulunun, yani kendinden olmayan öteki tarafın geçmişi de Şarkiyatçılık kılıfına uydurup, onu geçmişi, şimdiki anı ve geleceğiyle birlikte top yekun hegemonyası altında tutmaktır. Batılının Doğu’da mercek altına aldığı konular sadece bunlarla sınırlı kalmaz; Batılı Doğu’nun coğrafyasını, madenlerini, yer altı zenginliklerini, hayvanlarını, kuşlarını ve bitkilerini de inceler ve Doğulu’ya bunları tanıtır. Doğu’nun dağları bir bir dolaşarak şifalı itkileri birer birer toplanır, drog ve ilaç haline getirildikten sonra Doğulu’ya para karşılığı satılır. Ham maddeleri makine ve silah dönüştürülür ve gene ona satılır. Ham petrolünden elde edilen benzin de satılır. Doğulu yüzyıllarca koyun koyuna yaşadığı bu adamlar bizi ve ülkemizi bizden daha iyi tanıyorlar be! Der. Batı’nın kültür propagandası bu ilmi araştırmalara eşlik eder. Sadece endüstride ve askeri teknolojide değil, günlük yaşamda, edebiyatta, modada, müzikte,

mutfakta, sporun az çaba gerektiren dallarında, cep telefonu, oyuncak bilgisayar ve son model arabaların ithali ve kullanımında Batı etkileri alabildiğine artar. Örnek mi? Coca Cola İran ve Suudi Arabistan'da başka adlarla satılırken, ne de olsa Müslüman bir ülkede antiamerikanizm tehlikesine karşı bir anda Cola Turca olur çıkar!

Doğulu'nun sosyolojik incelenmesi yapılırken, Doğunun despotik politik ve sosyal yapısına karşın, Batının çoğulcu, demokratik yapısı vurgulanır. Bu anlamda G. Childe "Batı Uygarlığının Doğuşu" başlıklı kitabında Avrupa uygarlığının, onu eski Mısır, Çin ve Hindistan'dan ayıran enerji dolu, bağımsızlık ve yaratıcılık dolu özelliklerini vurgular durur. Ona göre Doğuluyla Batı arasındaki uçurum daha Eski Tunç Çağında belirginleşmeye başlamıştı. Şarkın aksine Avrupa maden işçileri özgürdü, her hangi bir koruyucuya, bir aşiret reisine bağlı değillerdi ve onlara için üretmiyorlardı. Üretimlerini de aşiretler için değil, uluslar arası sayılabilecek aşiretler arası bir Pazar için yapıyorlardı. Görülüyor ki, burada eğer tabiri caiz ise, klasik Atina Demokrasisi ve 19. yüzyılda yavaş yavaş kazanılmaya başlayan grevler ve işçi hakları, madenin ne olduğunu binyıllar sonra öğrenecek olan ve neredeyse taş ve ağaç kovuklarında yaşayan neolitik devir Hintavrupa kavimlerine atfedilmiştir. Ama bu ideolojinin temelinde şu yatmaktadır: "Tarihçiler, Batının Doğuya üstünlüklerinin tarihsel temelini bulacaktır. Dünya tarihi de Batının Doğudan üstün olduğunu kanıtlayacak şekilde yeniden yazılacaktır. Bu yeni tarihte Doğu, barbar, vahşi, göçebe ve saldırgan: Batı ise medeni, hümanist ve kentlidir. Bu yeni tarih tezine göre Batı egemenliğinin dünya çapından yayılması barbarlığın sonu, medebiyetin zaferi olacaktır" Tabii bir de "dünyanın zenginlikleri onu hak edenlerin olmalıdır" ilkesi yaratılmıştır. (Ünal 2003, 14)

Gerçekten de araştırma tarihine şöyle bir bakıp, eski kazı raporlarını ve seyahatnameleri okuyup, oralardaki resimleri, çizimleri ve gravürleri incelediğimizde, Batılı tiplerin sürekli üstün, medeni görünümlü ve askeri üniformalı oldukları görülür. Asur, Nini ve Zincirli, Kargamış, Boğazköy veya Sakkara'dan dev arkeolojik eserler arslanlar.

Batılıların Türkiye'deki arkeolojik eserler hakkında ne derecede yağmacı emeller besledikleri ve ne kadar kötü niyetli oldukları, Osmanlı İmparatorluğuna zorla dikte ettirilen Sevres antlaşmasında açıkça görülür. Buna göre, kazı yapma iznini yalnız yeterli arkeoloji deneyimi olduğu konusunda güvence gösteren kişilere verilecek

“(madde 42) ve,, Ağustos 19214’ten önce elde edilmiş tarihi eserler iade edilecekti” ti (madde 422) Sanki Anadolu ve Mezopotamya’da kazı yapıp Batı müzelerini tıka basa çalıntı eserlerle dolduran Botta’lar, Layard’lar, Elgin’ler, Schliemann’lar hep doğuştan arkeologtular! Bu dikte ve böyle bir kötü emel, Emperyalizmin araçlarından sadece biri olan orientalizmden kaynaklanıyordu ve genç Türkiye Cumhuriyeti bunu yırtıp atmasını becermiştir. (Ünal 2003, 16)

Doğu dünyasında ise birkaç klişe önyargı dışında Batıyla ilgili bakışını içeren ve uzaktan yakından Orientalizmle mukayese edilebilecek bir olgu yoktur; yani Orientalizm, Batının tek banışa, rakipsiz, özgürce, tek taraflı ve keyfi olarak ürettiği bir değer yargısıdır. Tabii bir de Batıda savunula gelen Orientalizmin metabolizme uğrayarak Doğuda uygulanan şeklinin kılık değiştirerek Doğuda “Batıcılık” olarak algılanması yanılığısı vardır. Yani Batıcılık bir bakıma “Oryantalizmin Doğulu aydın tarafından savunulan halidir. ... Zaten Doğuda (ya da Üçüncü Dünyada) Batıcılığın gelişmesi Batıda Oryantalizmin gelişmesiyle aynı döneme denk gelmektedir. İki düşünce de aynı zeminde yükselmektedir.” Buna karşın Doğuda gelişen Batı aleyhtarı oluşumların hiçbir surette Orientalizm ile benzerliği yoktur. Bu oluşumlar, çoğu kez Batılar tarafından “Batı düşmanlığı” ve tehlikeli polemikler olarak algılanmaktadır. Orientalizmin yürütücü organlarını, entstrümenlarını oluşturan şarkiyatçılar doğuyu çok iyi öğrenirler, tanır ve onu sürekli olarak sıkı bir denetim altında tutarlar; yukardan bakma, beğenmeme, üstünlük ve bilgiçlik taslamada eğitilmiş, sahalarından otoriter bilgiç kişilerdir. Jean – Pierre Peroncel – Hugos, İslamı hakir gören bir eserinde Türk, Müslüman, İslamiyet dostu batılılara “meslekten Türkler” der, yani onların meslekleri ve öz çıkarları gereği Türk ve Müslüman dostluğu yaptıklarını söyler. Asla unutulmamalıdır ki, Batıda Disraeli’nin Trancred romanında „East is a career” dediği çok sayıda meslekten şarkiyatçılar vardır. Kolonyal idareciler, devlet adamları, araştırmacılar, askerler, diplomatlar, doktorlar, misyonerler, gezginler, yazarlar, denizciler ve tüccarlar arasında çok sayıda insan hep Orientalizmle meşgul olmuşlardır. Bu adamlardan pek çoğu hayatlarında bir kez olsun Doğuya bile gitmemişlerdir. Bazıları o kadar gerçek dışı yazmışlardır ki, bizzat kendi yandaşları tarafından bile acımasız ve abartılı bulunmuş ve tenkid edilmişlerdir. Örneğin Chateaubrinad’ın kendi çıkarları ve görüşleri doğrultusunda icat ettiği Doğu, bizzat Stendahl tarafından bile onun “stinking

egoism”ine (kokuşmuş bencillik) bağlanmıştır. Bir bakıma Oreintalizm Şarkiyatçılar için bir ekmek kapısı olmuştur. (Ünal 2003, 16)

Orientalistler yazdıkları kitaplarda çoğu kez bilgiçlik taslarlar, “we know the best” tavrını sergilerler. Yazdıkları şeyler hep efsane ve kuramdır. “Arap mantalitesi, Türk mentalitesi, doğu duyguculuğu, Sami davranış biçimi, Türk misafirperverliği, doğu aptallığı” hep onların icat ettikleri ve işledikleri hayal ürünüdür. Doğulunun kültürünü sever ve hatta ona hayran gibi gözükseler, hatta Müslüman bile olsalar da, çoğu kez ondan nefret ederler, küçük görürler. Doğulunun yemeklerini, müziğini, dansını, folklorunu da sever gibi gözüdürler. Zaten Doğuluya bu uğraşlar dışında bir şey de yakıştıramazlar. Doğuluların kendilerinden çok, Doğulular öncesi çağlardan kalma harabeleri severler ve hep onları ziyaret ederler. Ama bir Doğulunun kendisine sahip olabilecek teknik veya ilmi işlerle uğraşmasını hayallerinin kenarından bile geçiremezler, ilim ve pozitivizmi Doğuluya asla yakıştıramazlar. Aptallık, dindarlık, terörizm, bağnazlık, kadercilik yakışır ona sadece! Bilimde üstünlük ve tekellilik sağlamak, standartlar yaratmak, ülkeler ve ırklar hakkında iyi kötü imgeler (imaj) yaratmak, sözlükler ve el kitapları, gezi rehberleri, ansiklopedi makaleleri yazmak, filimler yapmak ve bunları tüm dünyaya pazarlamak, devletleri hizmetinde danışman ve ajan olarak çalışmak gibi önemli işlevler üstlenirler. Bu bilim adamları, Karl Marx’ın dediği gibi, kendisini temsil etmesini bilmeyen doğunun temsilciliğini üstlenmişlerdir adeta. Batının sömürgeci kafası, Doğunun kendini yönetemediği, birilerinin gelip onları yönetmesi gerektiği tezinden hareket eder. “Ve Batı bunu Doğunun yararına yaptığını düşünecek kadar da sapık kafalıdır. Doğuyu yönetmek için düzenlediği askeri seferleri de bir fedakarlık olarak ortaya koymaktadır. Batı Doğuyu yönetme konusunda kendini ‘sorumlu’ hissetmekte, hatta Doğuyu yöneterek büyük fedakarlık ettiğini öne sürmektedir. İşte bu tipik Batılı görüşe göre, Doğu vardır eskiden büyük bir medeniyettir. Ancak Batı tarafından yönetilmesi gereken demokrasi nedir bilmeyen, kendi kendini ilerletmekten aciz, ‘çirkin’, ‘tembel’, ‘akılsız’, ‘uyuşuk’ bir insan topluluğudur” politik ve iktisadi açıdan bakıldığında ise, çoğu kez Doğulu bilim adamlarına burslar vererek onları kendi ülkelerine çağırırlar ve onların kendi yöntemlerine göre yetişmelerini sağlarlar. Ekoller, müstakbel işbirlikçiler oluştururlar. Ayrıca o ülkelerdeki kalbur üstüne gelen bilim adamı, politikacı ve askerlere belirli

enstitülerin veya kendi devletlerinin liyakat madalyalarını vererek, onları kendileri için kazanırlar ve böylece o ülkelerde kendi kontrolleri dışında ekoller oluşmasını önlemiş olurlar. Fahri doktoralar, “dostluk” cemiyetleri, yabancı okullar, kitap yardımları, bilim alanında işbirliği, mütehassıs sağlama hep bu doğrultuda hizmet eder. Böyle kuruluş veya insanların hepsini de,, Türk dostu” olarak görmek yanlışır, içlerinde açıkça husumet besleyenler vardır. Türkiye’de bir çok çevrelerce yanlışlıkla Türk dostu olarak bilinen Pierre Loti, örneğin hayali doğu dünyasına üs olarak İstanbul’u seçmiştir. Ama aynı insanın çok uzun süre Uzakdoğuda da kaldığı ve Japon ve Çin “dostu” da olduğu kaç kişi tarafından bilinir? Bu türden insanlara “ajanlaştırılmış Doğulular” demek çok isabetlidir. “Batı üniversitelerinde Doğulu insanlar da boy göstermeye başlıyordu. Bu ajan unsurların Batı için önemi, Batının üstünlüğüne dayanan Oryantalist felsefeyi Batı adına Doğuda yayacak olmalarıydı. Tabii ki, bir Doğulu bir Batılıdan bu anlamda çok daha ikna edici olacaktı. Bu nedenle Batının üstünlüğünü kabullenmiş pek çok Doğulu bilim adamı Batıda yetiştirildikten sonra Doğuya gönderildi. (Ünal 2003, 17)

Devlet destekli enstitülere şu veya bu isim adı altında vakıflar da katılmaktadır. Bunlardan bir tanesi Türkiye’de de faaliyet gösteren Konrad Adenauer Vakfıdır. Bu vakfın Ankara’daki başkanı, bir gazetede çıkan haber hoşuna gitmediği için ilgili gazeteciye o gazetede bir daha yazı yazdırılmaması için girişimlerde bulunmuştur ve bu davranışı bir kolonyel ülke temsilcisinininki gibi algılanmış, bir “Batılı” olarak kendisinin savunmak zorunda olduğu basın özgürlüğü ilkesini ayaklar altına aldığı belirtilmiştir. Bir ara Vakıflardan bazılarının bölücü faaliyetleri desteklediği bile öne sürülmüştü. Böyle vakıflarda görev alan işbirlikçilerinin, Batının düşüncelerini kendi toplumuna aktaran “tebliğ memurları” olduklarına yukarıda değinmişim. (Ünal 2003, 18)

Türkiye’de faaliyet gösteren Alman vakıflarının Bergama ve son zamanlarda Ulubey Kışladağ altın kaynaklarının işletilmemesi için çaba sarfettikleri öteden beri bilinir. Daha geçenlerde Türkiye Madenciler Derneği Başkanı İsmet Kasapoğlu “topraklarımız altındaki altın madenlerinin orada öylesine zenginlik yaratmadan durması için Alman vakıflarının bazı kişilere paralar aktardıklarını” belirtmiştir. Çeşitli Alman kuruluş ve medya organlarının da Türkiye’de atom enerjisi üretilmesine çevre korunmasını bahane ederek karşı koymaları, bu muhtevada bir anlam taşımaktadır. Çevreyi alabildiğine kirleten ve deniz aşırı ülkelerden ithal edilen adi taş kömürü

yakılarak enerji üreten termik santraller Atom enerjisinden daha mı çevre dostudur? Almanya Türkiye’de niçin hep bu enerji üretimini desteklemekte, Sugözü örneğinde olduğu gibi Türkiye’deki en büyük yatırımlarını buraya ayırmaktadır?

A. Ünal, doğa ve arkeolojik tahribata karşı çok hassastır. Türkiye’nin kendi eliyle ipini çektiğini açıkça ifade etmektedir. Bu konuya yine “Eski Anadolu Uygarlıkları Tarih, Arkeoloji ve Kültür Sömürüsü” adlı makalesinde değinmiştir.

Toplumumuzda doğa çevresine olduğu kadar tarihi eserlere olan saygısızlık çok korkunç boyutlara ulaşmıştır. Buna örnek olarak da Rahmetli Kılıç Kökten’in 1956’da keşfettiği Silifke yakınlarındaki Taşucu’da bir Taş Devri mağarasının başına gelen acıklı sığınaklık ve korunaklık yapmış olması yanında sarkıtları, dikitleri ve içinden akan serin ve berrak düden suyuyla çok güzel bir tabii güzelliği sahipti. Ama tarih ve güzellik düşmanları, bu eşsiz mağarayı dinamitlendiler ve yıkamadılar, ama sonunda fosseptik çukur haline getirdiler. (Ünal 2003, 26)

Bu dehşet verici örnek, trajedilerden sadece bir tanesidir. Türkiye’de Aspendos, Efes, Milet, Troya gibi göstermelik ve turizme açık ören yerleri dışında bir çok yer çöplük halindedir, ahırdır, bakımsızdır, konut işgali altındadır ve en acısı definecilerin eksersiz yeridir. Türkiye’de defineci kazma kürek veya dinamitin girmediği bir harabe, höyük, Tümülüs, mağara ve mezar yoktur! Bu milli hastalığın üzerinde aşağıda daha fazlaca duracağız. (Ünal 2003, 26)

Günümüzde düne hasret ve nostaljiyle bakıyor, tarih aynasına yansıyan trajik ve bize layık olmayan günümüzden sıkılıyor, nefret ediyor, utanç duyuyoruz. Bir Çin sözünün dediği gibi, “eski şeyleri anımsamak, yenilerini keşfetmekten daha iyidir”. Anadolu tarihinde de öğrenilecek o kadar şey vardır ki, adına “modern” denilen yapmacık ve uydurma şeylerle uğraşılacağına onlarla uğraşmak, insana çok daha faydalı bilgiler kazandıracaktır. Kendi geleceğimizden ve tabii çevremizin ve dolayısıyla tarihi değerlerimizin geleceğimizden ve tabii çevremizin ve dolayısıyla tarihi değerimizin geleceğinden endişe ediyoruz. Hangimiz beton yığınlarının arasına sıkıştırılmış kalmış, her an yutulma, yok edilme tehlikesiyle karşı karşıya kalan antik kentlerin durumuna üzülüyor? Tarihin bize yansıttığı o aynada bu rezaletleri açıkça görmek istemeyenler, ya kördür, ya da partizan! Aynadaki görüntüsünden hoşlanmayıp, onu reddetmek e bir

kompenzasyon olarak kendini tümüyle eskiye, eski eserler vermekte kurtuluş yolu değildir, keza geçmişe duyulan aşırı hayranlıkla günümüz problemlerinin üstesinden gelemeyiz. Louis Massignon dediği gibi her şeyi Batılılar tarafından tahrip edilmiş olsa ve ümitsizlikten “anarşinin ya da intiharın eşiğine” gelmiş olsa bile, bir insan başını aynadaki o iğrenç günümüz görüntüsünden çevirmek, onu inkar etmek, kendisini sadece “geçmişe” veya “geleceğe” vermekle bu çileden kurtulamaz. Nilüfer Göle’nin deyimiyle,, İslami Doğu dünyası, Batının rasyonalist dünyası karşısında geriledikçe, kendi tarihi Batı deneyiminin izdüşümünde yol almaktadır. Tanzimat döneminden itibaren Batının üstünlüğünün Osmanlı bilincine yansımaya başlamasıyla, tüm siyasi akımlar Batı boy aynasında düşüncelerini ölçüp biçmişlerdir. Doğu kendi kimliğini Batı yansımalarında yeniden gözden geçirmektedir. Batının üstünlüğü kendi gözünde de kesinleştikçe, özgül kimliği e tarihi solmaktadır; bir yandan da paradoksal gözünde de kesinleştikçe, özgül kimliği ve tarihi solmaktadır; bir yandan da paradoksal bir biçimde kendine özgül olan kimliği arayarak, abartarak, Batı karşısında teçhizatlaşmaya çalışmaktadır. Shayegan’in diyışıyle “bilinçleri yaralanmıştır”. Kendi tarihinde kendisini tanıyamayan toplumlar kendi eserlerine yabancılaştıkları gibi, “ilerleme” ideali adına, esasında “bugünkü zamana” yabancılaşmışlardır. Kendilerini, geri kalmışlıklarını hatırlatan o anki tarihten sıyırmaya çalışarak kimi zaman geçmişteki altın çağa, kimi zaman gelecekteki “muasır medeniyete” inanarak ilerleme yolları aramışlardır. İdealize edilen ya geçmiş, ya gelecektir, yaşadıkları an ise külfettir. Tarihselliği zayıf toplumlarda, “asrilik”, çağdaşlık tutkusu, sözlük anlamının tersine yani aynı çağda olmak yerine, çağı (Batı’yı) yakalama tutkusunu ifade etmektedir. Nitekim dil bunu yansıtmaktadır: modernlik yerine modernleşme, çağdaş yerine çağdaşlaşma, Batılılaşma kavramları daha çok anlam ifade etmektedir. Halbuki Batı modernliği ilerlemeye olan inanç “şimdiki zamanın” neredeyse fetişizasyonu üzerine kuruludur. Geleceğe (ileriye) kaçış ve geçmişten kopuş ise tarih bilinci zayıf toplumların bir özelliğidir.”

Her şeyden önce, sağlıklı eski eser sağlıklı çevrede, onlara dost gözüyle bakan, onları bilim, turizm veya define avcılığı açısından sömürmeye yeltenmeyen, onlara olan ilgiyi entelektüel bir uğraşı, alınıp satılan metah haline getirmeyen veya yayınlayıp üne kavuşmak istemeyen insanların arasında yaşayabilir. Taşucu’nun hemen batısındaki Mylai (manastır) antik kentini ele alalım: işin estetik veya humanistik tarafı bir yana, bir

taraftan yakılan çöp kokularının, diğer taraftan vidanjörlerin doldurduğu septik çukurdan gelen pis kokuların eşliğinde antik bir kent nasıl var olabilir, nasıl gezilebilir ki? Ya buna her şeyi yiyip bitiren karakeçiler de eklenirse ne olur? Antik Greklerin anekdotlar kitabı „Philogelos”ta bir fikra anlatılır: Sonradan görme birisi, yakın dostu bir skolastiğe, kendisi için yaptırmış olduğu mezarını gösterir ve beğenip beğenmediğini sorar. Skolastik,, sağlıklı, keza mezarını bataklık arazide yaptırmışsın” der. Ölüler için bile „sağlık” kavramını devreye sokmasını bilen düşünce sahipleri, günümüzde bizzat yaşayanlar için bile bataklıklar içine yapılmış olan konutlara ne derlerdi acaba? Şimdi herkes dilediğince elini ister mukaddes kitaplardan birine, isterse vicdanına koyarak gayet dürüst ve tarafsız bir şekilde günümüz aynasına yansıyan görüntüsüne bir kez daha baksın; bunu yaparken, çekinmeyelim, kendimizi ve çevremizdekileri de asla aldatmaya kalkışmayalım, keza zaten o aynada bizden olsun almasın, başkaları bizleri büyük bir dikkatle izliyor, bizleri yorumluyor, geleceğimizi bile belirliyor: bir defa çevremiz, kentlerimiz, denizlerimiz, ormanlarımız biz insanlar açısından temiz ve sağlıklı mıdır, bize layık mıdır ki, eski eserler açısından temiz olsun? (Ünal 2003, 27)

Şimdi maddi sömürüye gelelim. Konumuz açısından bakıldığında maddi sömürü ilk başta kendisini belli başlı Batı Ülkelerinin müzelerine eser sağlamakta, kapital refah sonucu sözüm ona üstün bir zevk seviyesine ulaşmış olan zengin kişilerin özel müzelerine eşya özel koleksiyonlara eser sağlamada gösterir. Türkler her nedense, Avrupa'nın en işe yaramaz yönlerini taklit etmekte daha başarılı oluyorlar. Bunlar arasında yemek, dans, müzik, ressamlık, heykeltıraşlık, seramik yapma, eğlence, moda gibi taklit edilmesi kolay şeyler sayılabilir. Batı ülkelerine devlet parasıyla fizik, matematik, tıp, mimarlık vs. tahsil etmesi için gönderilen öğrencilerin birer müzisyen, heykeltıraş, arkeolog, ressam, kısacası “sanatkâr” olarak yurda dönmeleri de bu kolay taklitçiliğin bir sonucu değil midir zaten? Ama Avrupa kültür ve teknolojisinin özüne dönük konularında hep sınıfta kalmışlardır. Burada da böyle! Batıda ta Eskiçağlardan beri yaygın olan antika toplama alışkanlığı, Batı taklitçiliği sonucu ve bilinçsizce Türkiye'ye de girmiştir. Ama Batılının topladığı sadece antika değildir, o her gittiği ülkeden fauna, flora, maden örneklerini de toplar, incelemek ve değerlendirmek için ülkesine götürür. Her yönün ülkesine götürür. Her yönüyle aşırıya kaçan Türkiye'de ise

koleksiyonculuk arkeolojik eserler ve sanat eserleriyle sınırlı kalır; devletin eski eserlerden elini çekmesi bile tartışılır. (Ünal 2003, 31)

Tabii eski eser toplamanın bir de gerçek kaçakçılık yönü vardır. Neredeyse arkeolojinin o “merkantalist” yönüne geri dönmüştür. Bugün Türkiye’de en son model teknik araçlarla donanmış 100 bin kişinin üzerinde bir defineciler ve kaçak kazıcılar ordusu olduğu tahmin edilmektedir. Ama bu tahmin yanlıştır, keza ruhsatlı dedektör sayısı 250 bindir. Buna ruhsatsız olanlar ve gizli definecilerde eklendiğinde, bu rakam 300 bine ulaşır. Aslında grotesk bir şekilde her üç Türkmen birisinin kafasını define hırsıyla bozduğu söylenebilir. Antika eser aramada kullanılan dedektörler fuarlarda sergilenmekte, gazetelerde reklamları yapılmaktadır. Burada eski eserler tıpkı eroin ve silah gibi para getiren metahlardan başka bir şey değildir. Körfez savaşından sonra Irak Müzelerinin ve yer üstü ve yer altı eski eser kaynaklarının Batının işgalci güçleri tarafından gaddarca yağmalanması, bu üç yöntemin üçü için de açık bir örnek oluşturur. Irak Müzelerinden 5 binin üzerinde eser çalınmıştır ve pek yakında hepsinin yağmalanacağından endişe edilmektedir! Yağmacılık İkinci Körfez Savaşından sonra iyice çığırından çıkmış, artık ülkede ipe sapa gelen eser bırakılmamıştır. Bu eserler pek yakında Batı’nın belli başlı müzayedelerinde koleksiyonerlere peşkeş çekilecektir! (Ünal 2003, 31)

Maddi sömürüden sonra kültürler manevi açıdan nasıl sömürülür, şimdi ona bakalım. Eski anonim ve ölü kültürlerle sahip çıkma, onları benimseme, kendine günümüzde pay çıkarma çabaları yeni değildir. Her medeniyet kendisinden öncekine belirli bir anlam ve boyutta sahip çıkmış ve onu sömürmüştür. Eğer Sümer kültürü, Akap/Babil/Asur, Mezopotamya kültürü Tevrat ve İncil, eski Doğu ve Mısır uygarlıkları ve Minos kültürlerinin tamamı Grekler, Grek kültürü Roma ve bunların hepsi de Rönesans ve Reform çağı Avrupası tarafından benimsenip sömürülmemiş olsaydı, kültürlerdeki devamlılık ve Avrupa kültürü olamazdı. Ama bu gerçek anlamda bir sömürü değildir. Sömürü, kendinden önceki uygarlık verilerinin alınıp (yani çalınıp) benimsenmesi ve ondan çıkarlar sağlanması, üstünlük taslanmasıyla başlar. Bu esasa göre örneğin Türklerin İslam veya Batı uygarlıklarını taklit etmekle onları sömürdükleri söylenemez; aksine, burada veren taraf kendisi için bir takım üstünlük payları çıkarır. (Ünal 2003, 33)

Veren taraf alan tarafa kendi maddi ve manevi değerlerini de empoze eder ve onu asimile eder. Kültürdeki hegemonyayı ekonomik ve ticari hegemonya izler ve ticaret ilişkileri doğar, veren tarafın malları ve teknik ürünleri de piyasalara akar. Günümüz Türkiye'nin vitrinleri bu durumu gayet güzel yansıtır. Kültürü ekonomik ilişkilerin öncüsü olarak en başarılı şekilde kullanan Almanlardır. Bir ülkeye önce kültürle girerler, dillerini ve kültürlerini sokarlar ve bunu ticari ve ekonomik ilişkiler izler. Aynı şey sadece tek taraflı olarak veren, ama körü körüne almayan Batı uygarlığı için de söz konusudur. Hangi Arap, hangi Acem, hangi Yunanlı Türkiye'de kendi melodilerini dinlemekten, hangi İngiliz, hangi Amerikalı İngilizcenin yerliler tarafından kendi anadillerinden daha iyi konuşulduğundan kıvanç duymaz? Evet Batı Uygarlığı Doğudan çok şey almıştır ve hala da almaktadır. Ama kılıfına uydurarak ve düşük dozajda yapmakta, pek sırtmamakta, Doğuda olduğu gibi kendini “maymunlaştırmamakta” dır! (Ünal 2003, 34)

Yabancı dil konusunda da değinilmesi kaçınılmaz önemli bir nokta vardır. Ta eski çağdan beri Batının diplomatik ve kültürel dili, lingua franca. Hep ya Latince, ya Fransızca veya İngilizce olagelmıştır. Yani Doğulu kendisini savunacak tezleri hazırlar, kendi savunmasını yaparken, bizzat kendi ana dilinde değil, kendisini sürekli hakir gören ve sömüren Batılının dilinde yapmak zorunda kalmıştır. Bunun en güzel örneklerini ilmi sempozyumlarda, yuvarlak masa toplantılarında ve televizyon söyleşilerinde görürüz. Yani burada Batılı karşısına yarım yamalak veya en azından vernakuler bir Batı dili konuşan Doğuluyu alır ve onunla ilmi veya politik bir tartışmaya girer. Adamın görüntüsü bir tarafa, şivesi zaten daha diskusyonun başında ona puan kaybettirir. Peki Batılı kendini örneğin Arapça, Farsça, Türkçe veya Urduca savunsa ve onun da foyası ortaya çıksa olmaz mı? (Ünal 2003, 34)

Kültür dediğimiz olgunun araştırılması, değerlendirilmesi ve pazarlanması, çok özel beceriler ister. Konfuzius'un yazdığı gibi, “Mesele bu alemin nasıl yaratılmış olduğunda değil, onu bizim nasıl idare ve tanzim edeceğimizdedir.” Yani Batılı, kendi öz Avrupa uygarlığının temelini oluşturan olguları, eski uygarlıkların idaresini ve pazarlamasını bizzat üzerine almış, onları istediği biçimde toparlamış, devşirmiş, değerlendirmiş ve piyasaya sürmüştür.

Burada Türklerin durumuna ve onların Türkiye'deki eski eserlere karşı takındıkları vurum duymaz tavra bir kez daha bakmak lazımdır. Bir araştırmacıya göre, Türkiye'nin Avrupalılar tarafından dışlanması'nın nedeni Türklerin Müslüman olmasından değil, onların kendi içlerindeki Avrupa ile bütünleşememesinden kaynaklanmaktadır. Anadolu'nun eskiçağ kültür mirasına bir Alman, bir Fransız ya da İngiliz toplumunun hassasiyet e sorumluluğu ile bakılmamaktadır. Her ne kadar, kazı ve yüzey araştırmalarında elde ettiğimiz tarihi eserlerden özellikle maddi değeri olanlarını müzelerimizde saklıyor, yurtdışına kaçırılanların amansız takipçisi oluyorduk da, bunların zihinsel yaratıcısı olan eski yurttaşlarımıza, yani Homer'e, Thales'e, Herodot'a ve nihayet Anadolu halklarının sayısı yüzbinleri bulan yazılı kültür mirasına aynı hassasiyetle sahip çıkamıyoruz.” (Ünal 2003, 35)

Şimdi araştırmamızı biraz daha somutlaştırarak, tarih ve kültür sömürüsüne örnek olarak vereceğimiz başkaca konularla devam edelim. Bunlardan en çok baş ağrıtanlar, Troya arkeolojisinin her geçen gün gülünçleşen durumu ile Ahhliyawa-Akarlar ve sözüm ona Mykenli Grekler sonunudur.

Özellikle 2004 ilkbaharında “Troya” filmi gösterilmeye başlayalı ve bu filmin ucuz kopyaları CD'lerde piyasaya sokulalı beri dünya ve Türkiye'de Troya savaşlarını duymayan kimse kalmamış olmalıdır; ama tarihte böyle bir savaşın asla ve asla olmadığını, bunun sadece ve sadece Homeros destanlarındaki bir efsaneden, bir masaldan, bir safsatadan ve ona körü körüne inanan Grek hayranı Batılılardan kaynaklandığını kaç kişi duymuştur? Ya Troya arkeolojisiyle ilgili yanıltıcı ve bilimden uzak tartışmaların tarih ve arkeoloji bilimleriyle taban tabana zıt olduğunu kaç kişi bilmektedir? (Ünal 2003, 40)

Troya arkeolojisi bilim kaidelerini terk edeli, şahsi hırs, çıkarlar ve polemiğe dönüşeli uzun yıllar geçti. Konu çok sulandırıldı; popüler bir yemek dergisinde “Mantarlı Otoyol Kebabı”nın hemen ardından “Truva'nın Etli Mantar” yemeği tarifesi bile yayınlandı! Şimdi bir de giyim kuşamda “Troya modası” baş göstermeye başladı. Troya'lılar Türk müydü gibi saçmalıklar tartışılmaya başlandı. Turist patlaması olacak, Hisarlık harabelerini Troya zanneden insanlar akın akın Troya'yı görmeye geleceklermiş. Beyinleri Homeros safsatalarıyla tika basa dolu olarak o ören yerini görmeye gelen turistleri tatmin edecek fazla bir şey bulamayan gezi rehberleri, bildikleri

bir Batı dilinde Homeros destanlarını harıl harıl ezberlemeye başlamışlardır herhalde! O masalları bir de Hisarlık harabelerinin tozlu yollarında, tahta atın gölgesinde dinlemenin zevki başka olabilir.! Amerika’da çalışan bir Yunanlı sanat tarihçisi, her yıl toplayıp getirdiği Amerikalı gezginlerine Granikos vadisinde “Homeros’un yıldızları”nı bile seyrettirmiyor muydu? Belki de “turizm patlaması” uğruna doğasını, tarihini, arkeolojisini, prestijini, kalitesini, kısacası her şeyini vermeye hazır olan Kültür Bakanlığının, Disneyland’da virtüel bir Troya modeli ismarlaması, nice hayalperestin tatmin edilmesinde daha isabetli olur. Şimdilik film kulislerinde kullanılan tahta atı ve sur duvarlarını alarak işi idare ediyorlar. O ziyaretçiler arasında “Homeros destanları Homeros adlı kör bir şair tarafından yazılmıştır; ama eğer bu böyle değilse, aynı adlı başka bir kör şair tarafından yazılmıştır” diyen Mark Twain gibi alaycı kimselerin olmaması büyük bir kayıptır! Bu kitle euphoria’sı bir toplum hastalığıdır; Amerikan Cola’sını Cola Turca adı altında Amerika’ya satmakla turizm yaptığını zanneden, ama böyle aldatma ve yanıltmacaların karşılığında neler kaybettiğinin bir türlü farkına varmayan Doğulu insanların gülünç trajedisidir bu! Safdililiklerini, kitlelerin yarın örneğin bir “Saddam – Bush Savaşı” filmi çevrildiğinde bir toz yığını ve çöplük durumuna düşecek Troya’yı unutup, Bağdad’a hücum ettiklerinde anlayacaklardır.

Her şeyin başında bizi burada ilgilendiren, insanların nasıl aldatıldıkları, hayalperestlikleri ve neler kaybettikleri değil, tarih ve arkeoloji bilimlerinin neler kaybettiğidir. Maalesef burada kaybedilen şeyler, bilimin etik değerlerine uyan her insan için tiksindiricidir! Dolayısıyla burada, saçmalıklara ve bir polemiğe girmeden, perde arkasında neler dönüyor ve insanlar nasıl kandırılıyor, onlara değinmek gerekecektir. Ama peşinen belirtelim, bu hastalığın temelinde en başta, Batının yapmacık olarak ebedileştirdiği Homeros Destanları yatar. (Ünal 2003, 41)

Boğazköy Tabletleri (ABOT) dışında bir tek Türk Hititoloğunun imzasının bulunması çok ibret vericidir. Kaldı ki, Balkan’ın yayınladığı metinler müzeye satın alma yoluyla gelmiştir.

Arkeolojinin durumuna gelince: Çoğunlukla medyanın ön ayak olduğu arkeoloji hayranlığı, çoğu kendi öz kültüründe doyurucu bir şeyler bulamayan bazı çevrelerin arkeolojiyi entelektüel bir uğraşı olarak seçmelerine neden olmuştur. Milyarlarca para ödenerek yurtdışına kaçırılan sıradan bazı eserlerin geri getirilmesi

alkışlarla karşılanır, onlara ödenen paralarla ülke arkeolojisinde ve pek perişan durumdaki müzelerde neler yapılabileceği unutulur; yurt dışına kaçırılan eserleri geri getirme modası belirli devirlerde ve belirli bakanlar zamanında neredeyse politik bir şova dönüştürülmüştür devirlerde ve belirli bakanlar zamanında neredeyse politik bir şova dönüştürülmüştür. Ekonomik ve kültürel açılardan bakıldığında geri getirilen bu eserlerin Türkiye'ye hiçbir faydası yoktur. Yurtdışındaki müzayedelerde eski eser kaçakçıları devlet parasıyla devreye sokarak onlar vasıtasıyla kaçırılmış eserleri geri satın almanın da hiçbir anlamı yoktur. Bu durum, olsa olsa, devletin eşkıya ile işbirliği yaptığını, onu kanuni kişilik olarak tanıdığı anlamına gelir. Bu yöntemle kırık bir tabletin Ankara Müzesine getirilmesi çok gülünç olmuştur! Eskiden „adamlar bunları o devirde nasıl yapmışlar?“ diye tepki gösteren Türk ziyaretçiye sadece „Güzelim tarihi eserlerimizi hep kaçırmışlar, birde uygar geçinirler“ dedirtirler o kadar! Peki bunu dedirtmek için illa da bu kadar para mı ödemek gerekir? Başka bir deyimle, bir eserin değer kazanması için illa da yurt dışına kaçırılıp, paralar dökerek tekrar geri mi getirilmesi gerekir? (Ünal 2003, 55)

Türkiye, eski eser kaçakçılığı trafiğinde önemli bir yeri olan en yakın müttefiki Almanya'ya bile söz geçirememektedir. Türkiye tek taraflı olarak önüne konan her uluslararası bildiri ve kararı hiç tereddütsüz imzalayıp bunlara riayet ederken, müttefikim dediği pek çok ülkenin böyle kartellere uymadığı görülmektedir. Mesela Almanya 1970 tarihli UNESCO kararlarını imzalayan ülkelerden biridir ve bunun tehlikeleri Bağdad Müzesi ve Irak'ın yağmalanmasından sonra daha da artmıştır. (Ünal 2003, 56)

Türkiye gibi bazı istisnalar dışında arkeoloji denince akla çoğu kez hep arazi çalışması, yani kazıların geldiği bir ülkede, arkeolojinin bugün içinde bulunduğu yapıyla, bilimin gerektirdiği tüm yönleriyle baş edebilmesi güçtür. Küçük buluntuları müze depolarına tıkıp, taşınamayan eserleri açık arazide tahribata teslim ederek kazı sezonunu kapatan bir arkeoloji anlayışı modern arkeoloji biliminin gereklerini nasıl yerine getirebilir? „Arkeologları müzelere doldurmuş, daha doğrusu hapsedmiş, müze sistemi eski eser hapisanesi, arkeologların da bunların gardiyanı durumuna geldiği harabelerin pek çoğu asabi ve asık suratlı, davet etmekten, çekmekten çok reddedici bekçiler tarafından beklenen bir ülkede bunların hiç birisi yapılamaz. Bu konuda suçun

büyük bir kısmını bürokrasiye yüklemek, „çağ dışı” uygulamalardan bahsetmek insafsızlıktır. Çünkü ister bürokrasi, isterse üniversite çıkışlı olsun, müzede hizmetinde çalışsa her arkeolog ve her bekçi, bir bütünün parçasıdır ve suçu birbirine yüklemek, şark zihniyetinin bir parçasıdır. (Ünal 2003, 56)

Dikkat edilirse bu yazıda sadece sorunlar açılmış, ama çözüm yollarının neler olabileceğine girilmemiştir. Eğer girilse, bu ayrı bir araştırma gerektirecek kadar çetrefildir. Türkiye’de çok çalışkan, zeki, bilgili ve çağdaş arkeolojinin yöntemlerini iyice öğrenmiş arkeologlar ve eski dilleri gazete okur gibi okuyan filologlar vardır. Genelde kazı sayısının kabarık olmasından ötürü alt tabana yayılan arkeolojik araştırma ve kazıların sayıları azaltılmalı ve kaynaklar iyi ve çağdaş çalışan sektöre kaydırılmalıdır. Bir de bazılarında bir zamanlar büyük isimlerin kazı yapmış olduğu tarihi yerlerin ne kadar acıklı durumda olduğunu gördükten sonra, şöyle bir uygulama şekli aklıma geldi: sanıyorum, eski eser tahribatının boyutlarını görmeyen ve bunu “büyük üzüntü ve maalesef”lerle kazı ve gezi raporlarına almayan arkeolog yoktur. Aksi taktirde kör olmak gerekir, çünkü Türkiye’de kaçak kazı yapılmayan, dinamitlenmeyen bir ören yeri veya tarihi kalıntı söz konusu olamaz! Şimdi Türkiye’de kazı yapan herkes eğer mesleğini gerçekten seviyorsa, bir mecburu hizmete tabi tutulsun, kendi ekibi ve kazı bütçesiyle en az iki yıl harap edilen, yağmalanan, dinamitlenen, delik deşik edilen o yerlerde çalışmaya, çözüm yolları üretmeye mecbur edilsin; kazı yapmasın, ama ister korumaya yönelik. İster halkı eğitmeye ve eski eserleri sevdirmeye yönelik girişimlerde bulunsun. Kendilerine gerektiğinde kolluk güçlerinden yararlanma yetkisi bile verilsin. (Ünal 2003, 60)

Son olarak bir de nitelikli arkeolog, dilbilgini, tarih ve sanat tarihçilerinin bulunacağı bir Türk arkeoloji Enstitüsü mutlaka kurulmalı ve Türk arkeologlar sadece bu kuruluş bünyesinde hem yurtiçinde, hem de yurtdışında kazılar yapmalıdırlar. Orientalizmin olumsuz etkilerinden bir nebze olsun kurtulmanın ve bağımsız Eskiçağ bilimleri araştırması yapmanın yollarından biri budur. Türk Eskiçağ bilimleri ve bu kapsamda arkeolojide köklü bir yeniden yapılanmaya gidilmelidir. Yunus Emre’nin dediği gibi bu reform çok köklü olmalıdır: (Ünal 2003, 60)

Bir bağ ki viran ola

İçi dikenle dola

Ayıklamak neylesin

Od ile yanmayınca

Görüldüğü üzere A. Ünal, ülkemizde yanlış giden pek çok şeye karşı tepkilidir. Ülkemizde yaşayan insanların da duyarsızlıklarından tarihlerine sahip sıklamalarından oldukça şikayetçidir.

A.Ünal oldukça çağdaş, demokrat, liberal görüşlü bir bilim adamımızdır. Çalışmalarını büyük bir azim ve hırsla gerçekleştirmektedir. Toplumumuzdan da ok çalışmalarını, tarihlerine sahip çıkmalarını ve sık sık tarih aynasına bakmalarını söylemektedir. Başarı, istikrarın ve refahın anca böyle gerçekleşebileceğini vurgulamaktadır.

PROF. DR. AHMET ÜNAL'IN İLMİ FAALİYETLERİ VE YAPTIĞI GÖREVLER

Prof. dr. Ahmet Ünal tarihi araştırmaları kadar yurt içinde ve yurt dışında verdiği ders, katıldığı sempozyum, panel, konferans gibi etkinliklerle de Türk tarihine katkı da bulunmuştur. Bu konuyu iki başlık altında inceleyebiliriz:

A. A, Ünal'ın faaliyetleri

Bu başlığı 2 bölümde inceleyebiliriz.

1. Yurt içindeki faaliyetleri

2. Yurt dışındaki faaliyetleri

1. Yurt içindeki faaliyetleri:

A, Ünal 1964- 66 yılları arasında Dr. H. Z. Koşay'la birlikte Alacahöyük kazılarına katılmıştır. Bu yıllar arasında Kuşsaray ve Çengeltepe kazılarını da yapmıştır.

A. Ü. D.T. C. F.'de 1966 yılında Eskiçağ Tarihi Kürsüsünde asistanlı yapmıştır. 1974'te ise yine aynı üniv. de Hititoloji kürsüsünde asistanlık yapmıştır. 1976- 1981 yılları arasında Konya Selçuk Üniv. de Eski Yakındoğu, Eski Yunan ve Roma Tarihi dersleri vermiştir.

1990'dan beri Münih Üniv. de yürütölen Sirkeli (Adana) kazıları ikinci başkanlığı ve kazı filologluğu yapmış, 1996 da misafir Prof. olarak Antalya Akdeniz Üniv. de Eskiçağ dersleri vermiş ve Çukurova Üniv. de yüksek lisans dersleri vermiştir.

Ayrıca yurtiçi ve yurtdışında, birçok bilimsel bildiriler ve konferanslar da vermiştir.

2. Yurt dışındaki faaliyetleri:

Prof. Dr. A. Ünal, yurtdışında Paris, Londra, Kopenhag, Münih, Stuttgart, Berlin, Münster. Graz, Tokyo, Roma, Paviç, Bern. Leuven, Chikago, Philadelphia, Newtliven, Los Angeles ve De Kalb'te birçok bilimsel bildiri vermiştir.

192- 74 yılları arasında Münih Üniv. de araştırmalar yapmış, 1982'de aynı Üniv. de misafir doçent olarak Hititçe ve Eski Anadolu Tarihi ve Kùltürleri dersleri vermiş, Hitit Dili Sözlüğü projesinde çalışmıştır.

1985- 88 yıllarında Amerika'da Chicago Üniv. de misafir prof. luk ve Chicago Hittite Dictionary Project'te sözlük yazarlığı yapmıştır.

1987'den beri Münih Üniv. Asuryoloji ve Hititoloji Bölümü Asuryoloji ve Hititoloji Bölümü eski Anadolu Dilleri Bölüm Başkanlığı ve profesörlüğü yapmaktadır.

SONUÇ

Tarihçi de başka insanlar gibi bir insandır ve insan olmaktan ileri gelen özelliklerinden sıyrılamaz: Belli bir dilin ulamlarına (kategori) başvurmadan düşünemez. Somut bir tarihsel gerçeklik çerçevesi içerisinde toplumsal olarak belirlenmiş bir kişiliği vardır, bir ulusun, bir sınıfın, bir çevrenin, bir meslek kümesinin vb. üyesidir. Ve bu durumun yerleşmiş yargılar alanındaki tüm sonuçlarını üzerinde taşır ve bunları aynı zamanda hem yarattığı hem de yaratıcısı olduğu kültürden alır... Ama bilgin bu toplumsal özelliğinden kaçamasa da, bunun bilincinde olabilir ve her bilginin kaçınılmaz bir özelliği olduğunu kavrayabilir.

Günümüzdeki araştırmacıların çoğu kendi pencerelerinden bakarak, önyargılarını tarih diye yazıp, okuttukları bir dönemde, A. Ünal, araştırmalarını tamamen objektif ve tarafsız bir şekilde yürütmüş, gizli kalmış, araştırılmamış bir çok konuyu ortaya çıkarmış, eşine nadir rastlanan bilim adamlarından biridir. Araştırmalarını yaparken konuyu her yönüyle incelemiş, güncel meselelerin takip etmiş ve sorunlara tepkisiz kalmamıştır. Özellikle birçok konunun istismar edildiği, her türlü sorunun yer aldığı ve birçok kişinin bu sorunlara göz yumduğu ülkemizde, Ünal bu sorunları açıkça dile getirmiş ve çözüm önerileri sunmuştur.

Ünal gibi bilim adamları çok nadirdir. Kendini bilime, araştırmaya, tarihe adanmış bilim adamlarımıza sahip çıkmalı, onları tanımalı ve gelecek nesillere tanıtmalıyız. Kültürün en büyük meselesi, kendini devam ettirmek yani kendini taşıyan ve geliştiren insanlara sahip olmaktır.

Ünal'ı bu tezimizle tanımak ve tanıtmak eminiz ki eksik kalacaktır. Ama en azından böyle bir araştırma yaparak dünyaca ünlü bilim adamımızla tanışma fırsatı bulmak ve onu tanıtmak gurur vericidir.

AHMET ÜNAL'IN ESERLERİ

A- KİTAPLARI

Hattusili III. Teil I: Hattusili bis zu seiner Thronbesteigung, (=Texte der Hethiter 3.) Heidelberg: Cari Winter. 1974.

Hattusili III. Teil I Band 2: Quellen und Indices. (=Texte der Hethiter 4.) Heidelberg: Cari Winter. 1974.

Ein Orakeltext über die Intrigen artı hethitischen Hof (KUB XXII70 = Bo 2011). (=Texte der Hethiter 6.) Heidelberg: Cari Winter. 1978.

Hitit Sarayındaki Entrikalar Hakkında Bir Fal Metni. (Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Cografya Fakültesi Yayinlari.) Ankara: Ankara Üniversitesi Basimevi. 1983

The Hittite Ritual of Hantitassu from the City of Hurma Against Troublesome Years. (= Atatürk Supreme Council for Culture, Language, and History. Türk Tarih Kurumu Yayinlari, VI, 45. Ankara: Turkish Historical Society Printing House. 1996.

Hittite and Hurrian Cuneiform Tablets from Ortaköy (Çorum), Central Turkey. With two Excursuses on the "Man of the Storm God" and a full edition of KBo 23.27. Istanbul: Simurg. 1998

The Hittites and Anatolian Civilizations. İstanbul Etibank 1999. Hititler, Etiler ve Anadolu Uygarlıkları. İstanbul Etibank. 1999

Hititler Devrinde Anadolu, Kitap I (Arkeoloji ve Sanat Yayinlari İstanbul 2002

Hititler Devrinde Anadolu, Kitap 2 (Arkeoloji ve Sanat Yayinlari İstanbul 2003

Hititler Devrinde Anadolu, Kitap 3 (Arkeoloji ve Sanat Yayinlari İstanbul 2005

Hitit Başkenti Hattusa'da Çukurovali Bir Kraliçe: Puduhepa (Aratos Yayinlari Tarsus 2006

B- MAKALELERİ

ÜNAL, A., 1964, (H. Z. Koşay ve A. Çizgen ile birlikte). Alaca Höyük Kazısı Raporu. Turkish Review of Archaeology 14.161-215

_____, 1968, Çengeltepe (Yozgat) Sondajı Önraporu. Turkish Review of Archaeology 15.119-142,

_____, 1973, Zum Status der ‚augures‘ bei den Hethitern. Revue Hittite etAsianaue 31.27-56

_____, 1974, (A. Kammenhuber ile birlikte). Das althethitische Losorakel KBo XVIII151 KZ (Kühnzer Zeitschrift continued as Zeitschrift für vergleichende Sprachforschungen; now = Historische Sprachforschungen) 88.157- 180 (reprinted in Texte der Hethiter 1.9/2, 1993, 587ff.)

_____, 1980, Einige Gedanken über das Totenopfer bei den Hethitern Hititlerde Ölülere Sunulan Kurban Hakkında Bazı Düşünceler. Anadolu/Anatolia 19.165-183

_____ 1976, Ölümünün 4. Yıldönümü Dolayısıyla Prof. Dr. Halil Demircioglu. Belleten 157.117.-125. (Reprinted in Türk Tarih Kurumu. Kuruluş Amacı ve Çalışmaları, ed. by Çöker, Fahri, 362ff. (1983).

_____, 1976, Dr. Franz Steinherr (1902-1974). Belleten, Revuepublieepar la societe turque 158 (1976) 347-349.

_____, 1977, Naturkatastrophen in Anatolian im 2. Jahrtausend v. Chr.— M. Ö. II. Binyil Anadolusunda Doğal Afetler. Belleten 163.447-472.

_____, 1980, Hitit Tıbbının Anahatları. Belleten 175.475:495.

_____, 1981, Hitit Kenti Ankuvva'nin Tarihçesi ve Lokalizasyonu Hakkında. Belletenfl80.433-455.

_____, 1983, "Kussara". Reallexikon der Assyriologie und Vorderasiatischen Archaologie 5.379-382.

_____, 1983, Untersuchungen zur Terminologie der hethitischen Kriegsführung I: "Verbrennen, in Brand stecken" als Kriegstechnik." *Orientalia*~N.S. 52.164-180.

_____, 1983, Zu neu entdeckten kuriosen Graffiti in der näheren Umgebung von Bogazkoy-Hattusa. in: *Beiträge zur Altertumskunde Kleinasiens. Festschrift für Kurt Bittel*, ed. by R. M. Boehmer & H. Hauptmann, 523-535. Mainz: Philipp von Zabern.

_____, 1984, Nochmals zur Geschichte und Lage der hethitischen Stadt Ankuwa. in *memoria di Piero Meriggi*, ed by A. Archi, P. E. Pecorella, M. Salvini, 87-107. (= *Studi micenei ed egeo-anatolici*, 24.) Roma: Ateneo.

_____, 1984, Studien über das hethitische Kriegswesen II: *verba delendi harnink-1 harganu-* 'vernichten, zugrunde richten'. in *memoria di Piero Meriggi*, ed by A. Archi, P. E. Pecorella, M. Salvini, 71-85. (= *Studi micenei ed egeo-anatolici*, 24.) Roma: Ateneo.

_____, 1985, Beiträge zum Fleischverbrauch in der hethitischen Küche: Philologische Anmerkungen zu einer Untersuchung von A. von den Driesch und J. Boessneck über die Tierknochenreste aus Bogazkoy-Hattusa. *Orientalia*N.S. 54.419-438.

_____, 1986, Das Motif der Kindesaussetzung in den anatolischen Literaturen. in: *Keilschriftliche Literaturen*, ed. by Kari Hecker & W. Sommerfeld, 129-136.

_____, 1987, Review of KUB 55. *Bibliotheca Orientalia* 44.473-486.

_____, 1987, Löwe. *Reallexikon der Assyriologie und Vorderasiatischen Archäologie* 7.

_____, 1988, "You Should Build for Eternity": New Light on the Hittite Architects and their Work. *Journal of Cuneiform Studies* 40.97-106.

_____, 1988, The Role of Magic in the Ancient Anatolian Religions According to the Cuneiform Texts from Bogazköy-Hattusa. *Bulletin of the Middle Eastern Culture Center in Japan* 3.52-85.

_____, 1988, Hittite Architect and a Rope-Climbing Ritual. *Türk Tarih Kurumu Belleten* 205.1469-1503

_____, 1989, Drawings, Graffiti and Squiggles on the Hittite Tablets - Art in Scribal Circles. in: *Anatolia and the Ancient Near East. Studies in Honor of Tahsin Özgüç*, ed. by Kutlu Emre, Barthel Hrouda, Machteld Mellink, Nimet Özgüç 505-513. Ankara.

_____, 1989, On the Writing of Hittite History. *Journal of the American Oriental Society* 109/2.283-287.

_____, 1989, Orta ve Kuzey Anadolu'nun M. Ö. 2. Binyıl Iskan Tarihiyle ilgili Sorunlar. (= Festschrift for Ekrem Akurgal.) *Anadolu* 22.17-33.

_____, 1989, The Povver of Narrative in Hittite Literatüre. *Biblical Archaeologist* 52, June/September. 130-143.

_____, 1990, Revievv of Johann Tischler, *Hethitisches Etymologisches Jvörterbuch*. *Journal of Near Eastern Studies* 49.355-360.

_____, 1991, People on Both Sides of the Aegean Sea: Did the Achaeans and the Hittites Know Each Other? *Bulletin of the Middle Eastern Culture Center in Japan* 4.16-44. (= *Essays on Ancient Anatolian and Syrian Studies in the 2nd and İst Millennium B. C*, ed. by H. I. H. Prince Takahito Mikasa. Wiesbaden: Harrassowitz.)

_____, 1991, Hethitische Hymnen und Gebete. *Texte aus der Umwelt des Alten Testaments* II/6.791-817.

_____, 1991, Recent Finds. *News Letter far Anatolian Studies* 7/1.1.

_____, 1992, Ritual Purity Versus Physical Impurity in Hittite Anatolia: Public Health and Structures for Sanitation According to Cuneiform Texts and Archaeological remains. *Hititler Devri Anadolu'sunda Temizlikle ilgili Araştırmalar: Çivi Yazılı Metinler ve Arkeolojik Verilere Göre Kentlerde Halk Sağlığı ve Temizlikle İlgili Yapılar*, Uluslarası 1. Birinci Hititoloji Kongresi Bildirileri (19- 21 Temmuz 1990), ed. by xx, 186-207. Ankara, Ünal Offset (appeared 1992); see also 1993 English title.

_____, 1992, Ein hethitisches Schwert mit akkadischer Inschrift aus Boğazköy. *Antike Welt* 23.256-257.

_____, 1992, (A. Ertekin-I. Ediz ile birlikte). The Hittite Sword from Bogazköy-Hattusa, Found in 1991 and its Akkadian Inscription - 1991'de Boğazköy-Hattusa'da Bulunan Hitit Kilici ve Üzerindeki Akadca Adak Yazısı. *Müze/Museum* 4.46,49. (appeared 1992).

_____, 1992, Parts of Trees in Hittite According to a Medical Incantation Text (KUB 43.62). *Festschrift for Sedat Alp: Hittite and Other Anatolian and Near Eastern Studies in Honor of Sedat Alp*, ed. by xx, 493-500. (= *Anadolu Medeniyetlerini Araştırma ve Tanıtma Vakfı Yayınları*, 1.) Ankara.

_____, 1993, Boğazköy Kilicinin Üzerindeki Akadca Adak Yazıtı Hakkında Yeni Gözlemler. *Studies in Honor of Nimet Özgüç Aspects of Art and Iconography. Anatolia and Us Neighbors. Studies in Honor of Nimet Özgüç*, ed. by Machteld J. Mellink, Edith Porada, Tahsin Özgüç, 727-730. Ankara.

_____, 1993 /1994, Review of Hutter, *Behexung, Entsöhnung und Heilung*. *Archiv für Orientforschung* 40-41.122-125.

_____, 1993, Boğazköy Metinlerinin Işığı Altında Hititler Devri Anadolu'sunda Filolojik ve Arkeolojik Veriler Arasındaki ilişkilerden Örnekler. 1992. *Yılı Anadolu Medeniyetleri Müzesi Konferansları*, ed. by Seyhan Kıvanç, Melih Arslan, Sena Mutlu, Şerife Gül, 11-31. Ankara.

_____, 1993, Grundsätzliches zur Korrelation archâologischer und philologischer Daten im hethiterzeitlichen Anatolien. *Istanbul Mitteilungen* 43.117-122.

_____, 1993, Ritual Purity Versus Physical Impurity in Hittite Anatolia: Public Health and Structures for Sanitation According to Cuneiform Texts and Archaeological Remains. (= *Essays on Anatolian Archaeology*, ed. by H. I. H. Prince Takahito Mikasa. Wiesbaden: Harrassowitz.) *Bulletin of the Middle Eastern Culture Center of Japan* 7.119-139.

_____, 1993, The Nature and Iconographical Traits of "Goddess of Darkness". Studies in Honor of Nimet Özgüç: Aspects of Art and Iconography. Anatolia and its Neighbors. Studies in Honor of Nimet Özgüç ed. By Machteld J. Mellink, Edith Porada, Tahsin Özgüç, 640-644. Ankara.

_____, 1994, The Textual Illustration of the "Jester Scene" on the Sculptures of Alaca Höyük. Anatolian Studies 44.207-218.

_____, 1994, Hethitische Mythen und Epen. in: Texte aus der Umwelt des Alten Testaments. Band III: Weisheitstexte, Mythen und Epen, ed. by Otto Kaiser with Wilhelmus C. Delsman, et al., 802-865. (= m/4.) Gütersloh: G. Mohn.

_____, 1994, Zur Beschaffenheit des hethitischen Opfertisches aus philologischer und archäologischer Sicht. Festschrift for Barthel Hrouda zum 65. Geburtstag, ed by Peter Calmeyer, Kari Hecker, Liane Jakob-Rost, & C. B. F. Walker, 383-291. Wiesbaden, Harrassovitz Verlag.

_____, 1994, Misis. Reallexikon der Assyriologie und vorderasiatischen Archäologie 8.269f.

_____, 1995, Reminiszenzen an die Zeit der altassyrischen Handelskolonien in hethitischen Texten. Altorientalische Forschungen 22. 269-276.

_____, 1995, Yakılıp Yıkılan Eski Anadolu Kentlerinin Akibeti: Hitit Göçleri ve Hitit İşgalinin Anadolu İskân Tarihinde Doğurduğu Demografik Sonuçlar, in: in Memoriam I. Metin Akyurt. Bahattin Devam Anma Kitabı (Studies for Ancient Near Eastern Cultures), ed. by Armaghan Erkanal et al., 367-372. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.

_____, 1995, Mursili II. Reallexikon der Assyriologie und Vorderasiatischen Archäologie (RIA) 8.5.-6. Lieferung 435-440.

_____, 1996, Çorum III. Uluslararası Hititoloji Kongresinin Genel Değerlendirilmesi, Yazılıkaya Sayı 5.

_____, 1995, Hethitische Tontafelfragmente aus München. Zeitschrift für Assyriologie und Vorderasiatische Archaologie 86.238-243.

_____, 1996, Hitit Metinlerinde Eski Asur Ticaret Kolonileri Çağıyla ilgili Kayit ve Anımsamalar. Archivum Anatolicum 3, ed. by Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Cografya Fakültesi Eskiçağ Dilleri ve Kùltürleri, 341-356. (= Festschrift for Emin Bilgiç.)

_____, 1997, Hurriler. Hurri Tarihi, Kùltürü ve Arkeolojisiyle ilgili Yeni Buluntular ve Gelişmeler.

_____, 1996, Yili Anadolu Medeniyetleri Müzesi Konferansları, ed. by Sena Mutlu, Gülay Aslan, Birsal Kaya, 11-35. Ankara: Kùltür Bakanligi, Anadolu Medeniyetleri Müzesi.

_____, 1997, Muvvatalli II. Reallexikon der Assyriologie und Vorderasiatischen Archaologie 8.7.- 8.524-527.

_____, 1997, Zur historischen Geographie von Kizzuwatna und Lage von Sirkeli - eine Bilanz. Istanbul Mitteilungen 47.143-150.

_____, 1998, Ein Vogelorkel aus Boğazköy mit pseudo-rechtlichen Bemerkungen über Familienrecht (KUB 43.22 + = Bo 854 mit Dupl. KBo 13.71). Altorientalische Forschungen 25.112-118.

_____, 1998, "Ebediyete intikal Edecek Şekilde Insa Edeceksin!" - i ple Tavana Tirmanan Hitit Mimarinin Cambazlıkları, in: The Relations between Anatolia and Mesopotamia. Rencontre Assyriologique Internationale XXXIV, Istanbul = Uluslararası Assiriyojoloji Kongresi – Türk Tarih Kurumu Yayınları XXVI. Dizi - Sa. 3, ed. by H. Erkanal, V. Donbaz, A. Uguroglu, 39-46. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

_____, 1999, A Hittite Foundation Ritual on the Occasion of Building a New Fortified Border Town. Studia Testi II. EOTHEN 10.213-223.

_____, 1999, A Hittite Mycenaean Type B Sword from the Vicinity of Kastamonu, Northwestern Turkey. Bulletin of the Middle Eastern Culture Center in Japan 11..207-226.

_____, 1999, Türkiye'de Eski Anadolu Araştırmalarının Bugünkü Durumu ve Sorunlardan Bazıları. XII. Türk Tarih Kongresi I, ed. by Türk Tarih Kurumu, 13-20. (= Türk tarih Kurum yayınlarındaan, IX.) Ankara: Maarif Vekaleti.

_____, 1999, Weitere Deutungsversuche der Ortostatenreliefs am Sphinxtor von Alacahöyük aus philologischer Sicht: Zur Identität des nackten Menschen auf dem Westfries. in: Acts of the Illrd International Congress of Hittitology = III. Uluslararası Hititoloji Kongresi Bildirileri, Çorum 16-22 Eylül 1996, ed. by Sedat Alp & Aygöl Süel, 593-604. Ankara: Uyum Ajans.

_____, 2000, Adana'da Kizzuvvatna Krallığı Tas Devrinden Hitit Devleti'nin Yıkılışına Kadar Adana ve Çukurova Tarihi, in: Adana: Köprübaşı, Efsaneden Tarihe, Tarihten Bugüne, ed. by Erman Artun & M. Sabri Koz, 43-69. İstanbul:YKY.

_____, 2000, Çukurova'nin Antik Devirlerde Tasıdığı isimler ile Fiziki ve Tarihi Cografyasi. in: Adana: Köprübaşı, Efsaneden Tarihe, Tarihten Bugüne, ed. by Erman Artun & M. Sabri Koz, 18-41. İstanbul: YKY.

_____, 2000-2002, The Povver of Narrative in Hittite Literature: in: D. C. Hopkins (ed.), Across the Anatolian Plateau Readings in the Archaeology of Ancient Turkey, AASOR 57 (2000/2002) 99-121.

_____, 2001, "Batı Cephesinde ne Var Ne Yok?" Miken-Anadolu ve Ahhiyawa-Aka İlişkilerinde Son Durum, in: Günışığında Anadolu = Anatolia in Daylight. Essays in Honour of Cevdet Bayburtluoglu, ed. by C. Özgünel et al., 244-256. İstanbul: Homer Kitabevi.

_____, 2002, Hitit Devlet İdare Sistemi, Kral, Kraliçe, Prenslar, Memurlar, Kanunlar ve Fermanlar, Arkeoloji ve Sanat. Sanat Tarihi, Etnografya, Numismatik 109-110, ed. by Nezih Basgelen, 37-50.

_____, 2002, Eski Anadolu Uygarlıkları, Arkeoloji ve Tarih Üzerine I. Sarkiyatçılık ve Yöntemleri, Idol, Arkeoloji ve Arkeologlar Derneği Dergisi Sayı 12.6-13.

_____, 2002, Neolitik Çağdan Geç Tunç Çağının Sonuna Kadar (M.Ö. 5500-1150) Anadolu ve Kafkasya ilişkileri: Kuban-Maykop Kùltürleri ile Eski Anadolu Kùltürlerinin ilişkileri (Kaf-Der Corum Paneli Tebliğleri) (Ankara 2002) 3-33. ..

_____, 2003, Hititlerde ve Çağdas Anadolu Kavimlerinde Büyücülük - Magic Among the Hittites and Ancient Anatolian Tribes, Elemterefis Anadolu'da Büyü ve Inanislara - Magic and Superstitions in Anatolia (YKY 2003) 18-35.

_____, 2003, Word Play in Hittite Literature?, Festschrift for H. A. Hoffner (2003) 377-388

_____, 2003, Hititler, Akdeniz ve Liman Kenti Ura - Hethiter, Mittelmeer und die Handelsstadt Ura (özet), Olba 7 (2003) 13-40.

_____, 2003, Eski Anadolu Uygarlıkları, Arkeoloji ve Tarih Sömürüsü, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Cografya Fakültesi 66. Kuruluş Yıldönümü Ani Kitabı (2003) 1159-198.

_____, 2004, Hitit Yasaları, Hititlerde Büyü, Hititlerde Fal, Hitit Mutfağı, ArkeoAtlas 3 (2004) 41,42, 44,46.

_____, 2004, Çivi Yazılı Hititçe Kaynaklara Göre Hititler'de ve Çağdas Eski Anadolu Toplumlarında Müzik, in: Oğuz Elbaş et al. (eds), I. Uluslararası Tarihte Anadolu Müziğı ve Çalgıları Sempzyumu (2004) 98-118.

_____, 2005, Hititlerle Çağdas Anadolu Toplumlarında Göçebelik, 2004 Yılı Anadolu Medeniyetleri Müzesi Konferansları (2005) pp. ?

_____, 2005, Survival of the Hattic/Hittite Toponyms During the Greco-Roman Period in Northern Anatolia: Hittite Tiliura, Cappadocian Talaura and Modern Taurla, in: Süel, A. (ed.), V. Uluslararası Hititoloji Kongresi Bildirileri - Acts of Vth International Congress of Hittitology (Ankara 2005) 721-729

_____, 2005, Bier im Alltagsleben und im Kult der altanatolischen Völker. in: Ü. Yalcin, C. Pulak, R. Slotta (eds), Das Schiff von Uluburun. Welthandel vor 3000 Jahren (2005) 167-170.

GENEL BİBLİYOGRAFYA

ARIKAN, M., 1998, **Hamdi Ragıp Atademir (Hayatı, Şahsiyeti ve Fikirleri)**, Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul, s. 1

KÜTÜKOĞLU, M. S., 2001, **Tarih Araştırmalarında Usul**, Kubbealtı Neşriyat, İstanbul, s. 23

ÜNAL, A., 1974, **Hattuşili III**, Hattusili bis zu seiner Thronbesteigung: Heidelberg, Carl Winter

ÜNAL, A., 1983, **Hitit Sarayındaki Entrikalar Hakkında Bir Fal Metni**, A.Ü.D.T.C.F. Yayınları, Ankara

ÜNAL, A., 1996, **The Hittite Ritual of Hantitassu From The City of Hurma Against Troublesome Years**, T.T.K. Yayınları 6, 45, Ankara

ÜNAL A., 1998, **Hittite and Hurrian Cuneiform Tablets from Ortaköy (Çorum)**, Central Turkey. With two Excursuses on the “**Man of the Storm God**” and a full edition. Istanbul

ÜNAL A., 1999, **Hittite and Anatolian Civilization**. Etibank Yayınları, İstanbul

ÜNAL A., 1999, **Hititler, Etiler ve Anadolu Uygarlıkları**, Etibank Yayınları, İstanbul

ÜNAL A., 2002, **Hititler Devrinde Anadolu**, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, c. 1, İstanbul

ÜNAL A., 2003, **Hititler Devrinde Anadolu**, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, c. 2, İstanbul

ÜNAL A., 2005, **Hititler Devrinde Anadolu**, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, c. 3, İstanbul

ÜNAL A., 1981, „**Hitit Kenti, Ankuwa'nın Tarihçesi ve Lokalizasyonu Hakkında**,“ Belleten, s. 433-455

ÜNAL A., 1989, „**Orta Ve Kuzey Anadolu'nun M.Ö. II. Binyıl İskan Tarihiyle İlgili Sorunlar**,“ Anadolu, 17-33

ÜNAL A., 1999, “**Türkiye’de Eski Anadolu Araştırmalarının Bugünkü Durumu ve Sorunlardan Bazıları**”, T.T.K. Kongresi, s. 13-20

ÜNAL A., 2002, “**Eski Anadolu Uygarlıkları Arkeoloji ve Tarih Üzerine I. Şarkiyatçılık ve Yöntemleri**”, İdol, S.12, s. 6-13

ÜNAL A., 2004, “**Hitit Yasaları, Hititlerde Büyü, Hititlerde Fal, Hitit Mutfağı**”, Arkeoatlas, S. 3, s. 41-42

ÜNAL A., 2005, “**Eski Anadolu’da Feminizmin Öncülerinden Bir Kraliçe Portresi Kizzuvatnalı Puduhepa**”, İdol, s. 5-15

EKLER